

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

”Har inte du någon val att gå och rädda någonstans?”

En semiotisk innehållsanalys av julkalendern *Storm på lugna
gatan* ur ett hållbarhetsperspektiv

KURS: *Uppsats i Medie- och kommunikationsvetenskap, 15 hp*

PROGRAM: *Medie- och kommunikationsvetenskap*

FÖRFATTARE: *Alva Stahl och Angelica Bengtsson*

EXAMINATOR: *Peter Petrov*

TERMIN: *HT19*

SAMMANFATTNING

Författare: Alva Stahl och Angelica Bengtsson

Rubrik: ”Har inte du någon val att gå och rädda någonstans?”

Underrubrik: En semiotisk innehållsanalys av julkalendern *Storm på lugna gatan* ur ett hållbarhetsperspektiv

Antal sidor: 53

Världen står inför stora utmaningar gällande hållbar utveckling och problemen kommer inte att lösas över en natt. Det är en lång och tidskrävande process som kräver mycket kunskap av jordens nuvarande och framtida befolkning. För att vi i framtiden ska kunna upprätthålla och förbättra dagens hållbarhetsarbete är det av största vikt att de som är unga i dag får de förutsättningar och verktyg som krävs för att fortsätta arbetet. Forskning visar att barn lär sig av medier och att deras medieanvändande ökar. Därför studerar vi om, och i så fall hur, Sveriges televisions (SVT) julkalender från 2018 *Storm på lugna gatan* framställer hållbar utveckling till barn. Syftet med studien är att se om programmet kan användas som ett verktyg för att lära barn om ämnet. Detta studeras genom en semiotisk innehållsanalys ur ett hållbarhetsperspektiv. Det finns tre dimensioner av hållbar utveckling; ekologisk, social och ekonomisk. Studien visar att *Storm på lugna gatan* kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling. Dock framställs den ekologiska dimensionen av hållbarhet till stor del på ett negativt sätt, vilket är problematiskt. Intressant är också att tecknen på hållbar utveckling framkommer genom underliggande budskap i materialet, vilket gör att vi ifrågasätter om barnen kan ta till sig budskapen och hur effektivt programmet kan fungera som ett verktyg.

Sökord: Hållbar utveckling, Semiotik, Public Service, Barnprogram, Hållbarhetsperspektiv

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
2. Bakgrund.....	5
2.1 SVT och julkalendern	5
2.2 Definition av hållbar utveckling.....	6
2.3 Historia kring hållbar utveckling.....	7
2.4 Aktuella hållbarhetsfrågor 2018	9
3. Problemformulering, syfte och frågeställningar	11
3.1 Problemformulering	11
3.2 Mål och syfte	11
3.3 Frågeställningar.....	11
4. Tidigare forskning	12
4.1 Barns medieanvändning	12
4.2 Barn, medier och lärande	12
4.3 Barns lärande om hållbarhet	14
4.4 Motivering av tidigare forskning.....	16
4.5 Forskningslucka.....	17
5. Teoretiskt ramverk	18
5.1 Teorins roll	18
5.2 Semiotik	18
5.2.1 Begrepp	20
5.3 Hållbarhetsperspektiv.....	22
5.3.1 De tre dimensionerna.....	22
5.3.2 Motsatspar	23
5.4 Användning av teorierna.....	25
6. Metod och material	26
6.1 Analysmetod.....	26
6.2 Kodning.....	26
6.3 Användning av metod.....	27
6.4 Motivering av metodval	28
6.5 Kritik mot kvalitativa metoder	28
6.6 Utvärdering av metod.....	29
6.7 Material.....	29
6.8 Urval.....	30
6.9 Reliabilitet och validitet	30
7. Resultat och analys.....	32

7.1 Familjerna.....	32
7.2 Teman	35
7.2.1 Tema: varelsers värde.....	35
7.2.2 Tema: demokrati och samarbete	36
7.2.3 Tema: miljömedvetenhet	37
7.2.4 Tema: motsättningar	38
7.3 Julkampen som metafor.....	39
8. Diskussion och slutsatser	40
8.1 Ekologisk hållbarhet.....	40
8.2 Social hållbarhet	40
8.3 Ekonomisk hållbarhet	41
8.4 Storm på lugna gatan som verktyg.....	42
8.5 Sammanfattning av diskussion.....	44
8.6 Förslag till vidare forskning.....	44
9. Referenser	46

1. Inledning

Vår värld står inför stora existentiella hot och människans sätt att leva har förstört miljön. Arter hotas, isar smälter och människor måste flytta från sina hem på grund av naturkatastrofer och stigande havsnivåer. Problemen kommer inte att lösas över en natt. Vi måste ställa om till en värld som är hållbar både för jordens levande arter och för miljön. Vi måste måna om jordens resurser och fördela dem jämt mellan oss som lever i dag och kommande generationer (Hedenus, Persson & Sprei, 2018). Endast då kan vi säkra vår framtida existens.

Denna omställning är en lång process som kräver både tid och kunskap av den nu levande befolkningen, men också av framtida generationer. Därför är det av största vikt att alla människor får de förutsättningar och verktyg som krävs för att kunna arbeta för en mer hållbar värld. De som är unga i dag kommer ha ett stort ansvar i framtiden för att upprätthålla det nuvarande hållbarhetsarbetet. Om barnen inte får den kunskap som krävs står vi inför ännu större framtida problem.

Forskning visar att barn lär sig av media, och att deras attityder och värderingar skapas i tidig ålder (Pramling Samuelsson, 2011). Vi anser därför att barnprogram skulle kunna användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling. Detta gör det relevant att undersöka om, och i så fall hur, ett av Sveriges största barnprogram framställer hållbar utveckling till barn. Studien fokuserar på 2018 års julkalender *Storm på lugna gatan* som sändes i SVT.

Programmet är i första hand ett underhållningsprogram och har inget uttalat hållbarhetsfokus. Det framgår heller inte om manusförfattarna aktivt har valt att skriva ur en hållbarhetsaspekt. Med tanke på SVT:s genomslagskraft och uppdrag som public service-bolag är det dock intressant att studera om *Storm på lugna gatan* framställer hållbar utveckling till barn, och om programmet i så fall kan användas i utbildningssyfte. Syftet med studien är att se om *Storm på lugna gatan* kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling. Vi kommer att analysera materialet med hjälp av en semiotisk innehållsanalys och applicera ett hållbarhetsperspektiv.

2. Bakgrund

I detta kapitel ger vi en bakgrund till vårt forskningsproblem. Bakgrunden hjälper oss att sätta studien i ett större sammanhang och ger läsaren en förståelse som är nödvändig för resten av studien. Först beskriver vi vad SVT är och vilken roll SVT har i vårt samhälle följt av en beskrivning av julkalendern som koncept. Därefter följer en definition av begreppet hållbar utveckling. Begreppet placeras sedan i en historisk och nutida kontext.

2.1 SVT och julkalendern

SVT är ett svenskt public service-bolag, vilket innebär att de arbetar för allmänheten och finansieras genom landets skattebetalare (SVT, 2019). Detta medför bland annat att hela Sveriges befolkning ska ha tillgång till ett varierat programutbud med hög kvalitet i olika genrer och att programmen ska präglas av mångfald. Relationen mellan staten och SVT är reglerad och SVT ska bedrivas självständigt i förhållande till staten, ekonomiska och politiska intressen samt till maktsfärer i samhället (SVT, 2019). SVT ska garantera att medborgarna får ett brett utbud av program och tjänster via olika plattformar, exempelvis tv och webb. Utbudet ska präglas av demokratiska och humanistiska värden. SVT har en folkbildningsambition och innehållet ska vara opartiskt och sakligt. Innehållet ska även spegla och finnas i hela landet (SVT, 2019). Radio- och tv-lagen sätter de yttersta ramarna för allt som sänds på radio och tv i Sverige, men utöver dessa ramar har SVT ett sändningstillstånd och anslagsvillkor som regeringen utfärdar efter beslut i riksdagen vart femte år. I sändningstillståndet står det att ämnesvalen och framställningen av programmen ska utformas utifrån vad som är väsentligt och relevant (Regeringsbeslut Ku2013/2083/MFI (delvis), Ku2013/2310/MFI (delvis), Ku2013/2025/MFI). SVT ska också ta hänsyn till den särskilda genomslagskraft som tv har gällande programmets utformning och ämnen. Programmen riktade till barn och unga ska förmedla fakta och nyheter från olika delar av landet och världen, på barnens egna villkor (Regeringsbeslut Ku2013/2083/MFI (delvis), Ku2013/2310/MFI (delvis), Ku2013/2025/MFI).

I en redovisning av resultaten av SVT:s strategiska mål svarade 69 procent av de tillfrågade att SVT har ett mycket eller ganska stort värde för samhället i stort. Likväl svarade 58 procent att SVT har ett mycket eller ganska stort personligt värde. I undersökningen svarade även 77 procent att de har ett mycket eller ganska stort förtroende för SVT (SVT, 2018).

Under 2019 har en het politisk debatt pågått om det svenska public service-bolaget och det har ifrågasatts på många punkter. Exempelvis ställs frågan om varför ett skattefinansierat tv-företag ska sända underhållningsprogram när detta även görs av kommersiella kanaler. SVT har också blivit anklagade för att inte vara opartiska, vilket skulle kunna bidra till att kraven på opartiskhet höjs i framtiden (Björkman, 2019, 31 oktober). SVT har även fått kritik för att ha ägnat sig åt för mycket textbaserad journalistik och att det inkräktar på kommersiella mediernas marknad (Falkirk, 2019, 31 oktober). I juni 2019 kom regeringen med nya förslag om villkor och riktlinjer för public service-bolag. Där står det bland annat att fokuset ska ligga på ljud och rörlig bild (Prop. 2018/19:136).

Julkalendern hade premiär i SVT 1960 med programmet ”Titteliture” och sedan dess har SVT sänt en julkalender varje år (SVT, 2019). SVT:s julkalender sänds varje dag från den första december fram till julafton och varje avsnitt är ungefär 15 minuter långt. Julkalendern produceras för målgruppen 2–99 år som delas in i tre åldersgrupper; små barn, äldre barn och föräldrar. Publikciffrorna de senaste tio åren har i genomsnitt legat mellan 1 till 2,5 miljoner (Lambertz, 2018). Julkalendern Storm på lugna gatan sändes i december 2018 på Sveriges Television (SVT, u.å.). Det var det mest sedda barnprogrammet under 2018 efter *Kalle Anka och hans vänner* (MMS, u.å.).

2.2 Definition av hållbar utveckling

Den mest allmänna definitionen av hållbar utveckling kommer från Brundtlandrapporten, som beskrivs mer ingående under nästa rubrik. Definitionen lyder: ”Sustainable development is development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.” (World commission on environment and development, 1987, refererad i Hedenus m.fl., 2018, s. 27–28).

Denna definition går att applicera på alla tre dimensioner av hållbar utveckling; ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. När begreppet hållbar utveckling används i studien förhåller vi oss till ovanstående definition.

2.3 Historia kring hållbar utveckling

Hållbarhet uppkom som ett begrepp för första gången på 1800-talet i Thomas Malthus bok om befolkningstillväxten (Östergren, 2013, s. 22–23). Malthus beskrev den samhällskollaps som han trodde skulle inträffa på grund av människans omfattande användning av naturresurser. Så småningom spreds den moderna jordbruksteknologin även till låginkomstländer, och den så kallade *gröna revolutionen* startade (Östergren, 2013, s. 22–23). Boken *Tyst vår* av biologen Rachel Carson publicerades 1962 och startade en ny sorts diskussion om de ekologiska begränsningarna. Carsons tankar skiljde sig från Malthus på det viset att de fokuserade på det ekologiska systemet och hur människan var beroende av detta för att överleva. Carsons tankar tydliggjorde att människan är en del av ekosystemet, och att människan hotas om ekosystemet hotas (Östergren, 2013, s. 22–23).

Åtta år senare, 1970, arrangerades *Earth Day* för första gången. Denna dagen skapades för att påkalla uppmärksamhet om miljöproblem (Hedenus m.fl., 2018, s. 18–19). Dagen ses som födseln av den moderna miljörelsen och det var även vid den här tiden som flera internationella miljöorganisationer växte fram (Hedenus m.fl., 2018, s. 18–19).

1972 utökades diskussionen kring hållbarhet ytterligare med boken *Tillväxtens gränser* (Hedenus, m.fl., 2018, s. 19). Här uppkom tanken om att människan utgör en del av det ekologiska systemet, men att också den mänskliga ekonomin och samhället är integrerade i systemet (Östergren, 2013, s. 22–23). Den efterföljande debatten visade att det var få som förstod hur det integrerade systemet fungerade och att det därför fanns lite kunskap om olika handlingsalternativ och konsekvenserna av dessa. Samtidigt fanns en medvetenhet om att människan vid det här laget hade påverkat ekosystemets stabilitet och att människan var skyldig till en omfattande klimatpåverkan. Utifrån detta blev hållbarhet ett centralt begrepp som vi blev tvungna att förhålla oss till (Östergren, 2013, s.22–23). Samma år hölls den första internationella konferensen om miljö i Stockholm där UN Environment Programme (UNEP) upprättades (Hedenus m.fl., 2018, s. 18–19).

Elva år senare, 1983, skapade FN *World Commission on Environment and Development* (WCED) som ett svar på kritiken mot miljörelsen (Hedenus m.fl., 2018, s. 18–19). Kommissionen leddes av den tidigare norska premiärministern Gro Harlem Brundtland och tillsammans med en grupp av personer från olika länder skulle de hitta lösningar till de

växande miljö- och utvecklingsproblemen. 1987 rapporterades resultaten i *Our Common Future*, som i dag är känd som *Brundtlandrapporten* (Hedenus m.fl., 2018, s. 18–19). Tidigare rapporter hade till stor del handlat om miljön. Brundtlandrapporten hade ett annat fokus eftersom den även tog upp politiska och sociala frågor (Hedenus m.fl., 2018, s. 18–19). Begreppet hållbar utveckling fanns redan då men rapporten gjorde begreppet mer vardagligt. Rapporten har blivit kritiserad för att inte behandla de riktiga problemen med internationella maktstrukturer som förhindrar utvecklingen av fattiga länder. Kritiken syftar även på att skuld lades på fattiga länder och att de industrialiserade länderna sades ha lösningar på problemen (Hedenus m.fl., 2018, s. 18–19). Dock lyckades rapporten belysa kopplingar mellan problem som tidigare behandlats som enskilda problem. Rapporten bidrog också med en diskussion om två typer av rättvisa: rättvisa inom generationer och rättvisa mellan generationer (Hedenus m.fl., 2018, s. 20).

I början av 1990-talet började Sverige arbeta på ett mer systematiskt sätt med hållbar utveckling (Skr. 2005/06:126) och 1992 hölls *UN Conference on Environment and Development* i Rio de Janeiro i Brasilien (Hedenus m.fl., 2018, s. 21). Konferensen beskrevs som spetsen av miljörörelsen och det som belystes på konferensen har senare format arbetet med hållbar utveckling både nationellt, regionalt och lokalt. Ett exempel är *Agenda 21* som inkluderade 120 initiativ för konkret handling (Hedenus m.fl., 2018, s. 21).

År 2000 togs *UN Millennium Declaration* fram som innehöll åtta mål som skulle nås innan 2015. Exempel på mål som ingick var att utrota hungersnöd och fattigdom, förespråka jämställdhet, reducera barnadödlighet och säkerställa hållbar utveckling (Hedenus m.fl., 2018, s. 21–22). Nästa stora globala hållbarhetskonvention kom 2012 och här påbörjades förhandlingar om nya mål för att ersätta målen som var satta till 2015. Arbetet baserades på *Agenda 21* och på påståendet att fattigdom är den största globala utmaningen (Hedenus m.fl., 2018, s. 22).

The Sustainable Development Goals (SDGs), också känt som *Agenda 2030*, består av 17 globala mål som sträcker sig över ett stort antal ämnesområden. Till skillnad från *Agenda 21* har de nya målen exempelvis specifika mål rörande städer, hållbar konsumtion och klimatpåverkan (Hedenus m.fl., 2018, s. 23). I november 2016 trädde *Parisavtalet* i kraft. Det är ett klimatavtal som ska börja gälla senast 2020, och ska se till att alla länder som omfattas av avtalet tillsammans ska arbeta för ett bättre klimat (Regeringen, u.å.).

2.4 Aktuella hållbarhetsfrågor 2018

Den första januari 2018 trädde en klimatlag i kraft som innebär att Sveriges regering är skyldiga att utforma sin klimatpolitik i enlighet med de klimatmål som har antagits av riksdagen. Lagen säger också att en klimatredevisning ska ingå i budgetpropositionen och att det vart fjärde år ska utformas en handlingsplan för klimatpolitiken. I och med denna lag blev det alltså olagligt att prioritera bort klimatet (Miljödepartementet, 2018b).

I början av 2018 deltog tusentals politiker, forskare och ekonomer på *World Economic Forum* (WEF) i Davos för att ta del av föreläsningar och diskussioner rörande de framtida utmaningar som människan står inför. Klimat och miljö toppade agendan och WEF presenterade *The Global Risks Report*. Riskerna berör naturkatastrofer, extrema väderförhållanden och de svårigheter som uppstår vid samarbete i klimatfrågorna länder emellan (Rosengren, 2018, 22 januari). Vidare presenterades ekonomiska mätningar som visade att vi globalt sett var tillbaka på en bra ekonomisk nivå efter den globala krisen som bröt ut år 2008. En ökning av BNP var på gång och börsen låg högt. Men denna relativt positiva bild av världsekonomin dölde flera orosområden, bland annat var ökningen av produktivitet förvånansvärt svag och investeringstillväxten stod still. I många länder hade den sociala och politiska uppbyggnaden skadats på grund av flera år med stagnerande realinkomster (World Economic Forum, 2018).

Vidare visade rapporten att demokratier runt om i världen var hårt belastade av ekonomiska, kulturella och teknologiska splittringar. Splittringar på dessa områden kan leda till polariserade länder där risken för våldsspiraler och beväpnade civila konflikter ökar (World Economic Forum, 2018, s. 37).

En undersökning från SOM-institutet visade att förändringar i jordens klimat och miljöförstöring var det som svenskar oroade sig för allra mest under 2018 (Khilberg, 2018, 28 april). En annan undersökning mätte hur oroade européerna var över klimathotet. Det visade sig att svenskar generellt var mindre oroliga för klimathotet än européerna i genomsnitt. Enligt artikeln kan de låga svenska siffrorna bero på att Sverige inte har varit särskilt drabbat av klimatförändringarna ännu, bortsett från de stora bränderna samma sommar. Undersökningen visade också att de som oroar sig mest för klimatet är unga människor och kvinnor (Johnsson, 2018, 9 november).

Forskning som publicerades under våren visade att det varmare klimatet hotar flertalet djur och växter i jordens mest artrika områden (Johansson, 2018, 15 mars). Sommaren 2018 präglades av extrem värme och torka som orsakade skogsbränder och försvårade för Sveriges jordbruk. 2018 var också valår i Sverige och extremvädret hade stor inverkan på den politiska agendan (Malmberg, 2018, 31 augusti). Den 20 augusti började Greta Thunberg sin klimatstrejk för att få politiker att inse allvaret med klimatförändringarna. Allt eftersom tiden gick anslöt sig fler människor till Thunbergs strejk (Derblom Jobe, 2018, 21 augusti).

Diskussionen om flygets påverkan på klimatet blossade upp under året och ordet *flygskam* blev ett av nyorden 2018 (Institutet för språk och folkminnen, 2019). Årets julklapp blev det återvunna plagget och motiverades med att det speglade det intresse som svenska konsumenterna har för nya hållbara alternativ. Konsumenterna ställer krav på hur varor produceras, och förväntar sig att få reda på detta för att kunna göra individuella ställningstaganden och på så sätt bidra till en hållbar utveckling (HUI Research, 2018).

FN:s stora klimatmöte ägde rum i Katowice, Polen, i december 2018 med förhoppningen att arbeta fram regler för Parisavtalet. Man kom fram till att alla länder ska vara transparenta med sitt klimatarbete (Eklund, 2018, 16 december). Resultatet kritiserades för att vara vagt, och frågor som rörde utsläppsrätter och klimatkompensation sköts upp (Svarfvar, 2018, 17 december).

3. Problemformulering, syfte och frågeställningar

I detta kapitel presenteras studiens problemformulering, dess mål och syfte samt frågeställningar. Vi har valt att använda oss av en övergripande frågeställning som besvaras med hjälp av två underfrågor.

3.1 Problemformulering

Vår värld står inför stora utmaningar gällande hållbar utveckling och problemen kommer inte att lösas över en natt. Det är en lång process som kräver tid och kunskap av oss som lever i dag, men också av framtida generationer. Därför är det viktigt att barn tidigt introduceras till ämnet och dess olika aspekter, för att ge dem de förutsättningar och verktyg som krävs för att upprätthålla och förbättra dagens hållbarhetsarbete. Hållbar utveckling är ett komplext begrepp med olika dimensioner och lösningar. Om barnen inte får den kunskap som krävs står vi inför ännu större framtida problem. Barns användande av medier ökar och forskning visar att barn lär sig av medier i tidig ålder. Detta gör medier till ett bra verktyg för lärande om hållbar utveckling.

På grund av detta väljer vi att studera om, och i så fall hur, julkalendern, ett av Sveriges största barnprogram, framställer hållbar utveckling till barn. Vi gör detta för att se om julkalendern kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling.

3.2 Mål och syfte

Målet med vår studie är att undersöka om, och i så fall hur, julkalendern Storm på lugna gatan framställer hållbar utveckling till barn. Syftet med studien är att se om programmet kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling.

3.3 Frågeställningar

Kan julkalendern Storm på lugna gatan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling?

- Hur framställs hållbar utveckling utifrån de tre dimensionerna (ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet)?
- Hur visar SVT olika synsätt och lösningar på hållbar utveckling?

4. Tidigare forskning

I detta kapitel presenterar vi tidigare forskning som är relevant för vår studie. Den tidigare forskningen tar upp hur barn använder och lär sig av medier och vilka omkringliggande faktorer som påverkar lärandet. Forskningsöversikten inkluderar forskning på fler medier än enbart tv, eftersom julkalendern är tillgänglig både via linjär tv och playtjänster. Den tidigare forskningen tar även upp hur förskola och skola utbildar barn inom hållbar utveckling.

4.1 Barns medieanvändning

Tillgången till internet har ökat markant de senaste 20 åren (Internetstiftelsen, 2019b) och likaså har barns användande av medier förändrats. Runt 2005 blev internet en del av många vardagsliv genom att allt fler hushåll fick tillgång till bredband. Tiden som användarna tillbringade online fördubblades och tredubblades under några år. År 2000 spenderade barn i åldrarna 9–14 år cirka 11 minuter per dag på internet, medan barn i samma ålder under år 2010 spenderade 53 minuter per dag på internet (Carlsson, 2012, s. 43). Det digitala livet börjar i dag i tidig ålder (Internetstiftelsen, 2019a). Nästan hälften av förskolebarnen (0–5 år) använder internet dagligen och nästan åtta av tio lågstadiesbarn (6–10 år) är dagliga internetanvändare. Bland de äldre barnen i åldrarna 11–16 år har i princip alla tillgång till en egen mobiltelefon. Många använder också andra enheter som surfplatta och dator (Internetstiftelsen, 2019a).

Vidare har Internetstiftelsen studerat vad barn och unga gör på internet. 98 procent av förskolebarnen använder internet för att titta på tv eller video. Förskolebarn använder också internet för att spela, lära och skapa, dock inte i samma utsträckning som att titta på tv eller video (Internetstiftelsen, 2019a). Likväl använder 97 procent av lågstadiesbarn internet mest för att titta på tv eller video. Bland lågstadiesbarn är det även populärt att spela spel på internet. Mediekonsumtionen är överlag högre bland de äldre barnen, och de använder internet främst för att titta, lyssna och läsa digitalt (Internetstiftelsen, 2019a).

4.2 Barn, medier och lärande

Diskussionen kring barn och deras mediekonsumtion är delad. En del anser att media påverkar barn negativt och vill sätta tydliga riktlinjer och restriktioner kring barns medieanvändande. Andra ser i stället media som ett verktyg för lärande och utveckling. Detta

synsätt har skola och förskola tagit till sig och den nya tekniken blir allt vanligare som hjälpmedel för lärande (Bajovic, 2018). Bajovic (2018) och Internetstiftelsen (2019a) menar att det är viktigt att introducera medier för barn redan i tidig ålder för att ge barnen förutsättningar att klara sig i dagens medie- och teknikstyrda samhälle. Medieanvändandet hjälper barnen att utveckla sin samarbetsförmåga och sitt strategiska tänkande (Aarsand, 2010, s. 143). Vidare menar Aarsand (2010, s.143) att barnens medieanvändande ofta är kopplat till lek. Detta sker både i digitala spel, men även i vanlig lek utan tekniska hjälpmedel. I vanlig lek visade Aarsands (2010. s. 148) studie att barnen influeras av det som de har sett i media. Aarsand (2010, s. 149) tar bland annat upp ett exempel på två barn som leker Star Wars. Genom barns lekfullhet kan det som de tar del av i media få liv och medieinnehållet kan utvecklas och undersökas genom leken. Det medieinnehåll som barnen utsätts för blir alltså integrerat i barnens egna, vardagliga och påhittade, situationer (Aarsand, 2010, s. 154).

Werner (1996) påstod i slutet på 90-talet att tv spelar en central roll i vår kultur. Hon skriver att de ursprungliga tankarna om mediers inflytande syftade på att ett givet medieinnehåll påverkade alla personer på samma sätt. Denna tidiga modell fick namnet stimulus-respons-modellen (S-R-modellen). Forskning har senare visat att så inte är fallet och det har gått att påvisa skillnader mellan pojkar och flickor, yngre och äldre och mellan människor i olika samhällen och kulturer. S-R-modellen har därför utvecklats till S-O-R-modellen, där O är alla mellanliggande faktorer som påverkar hur ett visst innehåll inverkar på en person. Även Nordlund (1996) påstod vid samma tid att medier, framförallt tv, spelar en stor roll i barns liv men att eventuella effekter av att titta på tv inte bara har med ålder att göra utan även kön, hemförhållanden, kompisrelationer och så vidare. Nordlund (1996) menade också att det är viktigt att ta hänsyn till de sociala, kulturella och ekonomiska förhållanden som barn och unga växer upp i för att förstå mediets påverkansmöjligheter.

Kirkorian, Wartella och Anderson (2008) har också studerat hur barn lär sig av media och menar att det finns starka bevis på att barn över två år lär sig av utbildningsmedier. Kirkorian m.fl. (2008, s. 47) beskriver utbildningsmedier som exempelvis pedagogiska tv-program som utformats kring en läroplan och har ett tydligt mål för att lära ut sociala eller akademiska färdigheter. Det finns även måttliga bevis på samband mellan barn som exponeras för utbildningsmedier i tidig ålder och akademisk prestation tio år senare (Kirkorian m.fl. 2008). Likväl finns det måttliga bevis på att tidig exponering för endast underhållningsmedier har ett

negativt samband med kognitiva färdigheter och akademisk prestation. Vidare hävdar Kirkorian m.fl. (2008) att barn under två år lär sig väsentligt mindre av video än av verkliga erfarenheter. Även Rönnerberg (2006, s. 120) poängterar att barn lär sig och påverkas av medier, men att medieinnehållet måste sättas i relation till vad de tidigare hört och sett för att det ska ha ett inflytande på barnen. Atoofi (2015) instämmer om att den unga tv-publiken måste känna igen den kontext som programmet utspelas i för att kunna tolka det som händer. Rönnerberg (2006, s. 120) menar dock att tv kan vara till stor hjälp även när det handlar om sådant som vi själva inte har en relation till. Tv kan hjälpa till att bidra till vår bild av exempelvis ett lejon, som vi i den här delen av världen annars har svårt att få en verklig upplevelse av.

4.3 Barns lärande om hållbarhet

Pramling Samuelsson och Park (2017) har forskat kring hur barn utbildas bäst inom hållbar utveckling i förskola och skola. Pedagogerna spelar en stor roll och det är viktigt att de har en bred kunskap och förståelse kring begreppet för att kunna lära ut det. Utbildningen ska kopplas till platsen där barnet bor eftersom lärandet underlättas om materialet kopplas till något som barnen kan relatera till. Vidare är det viktigt att alla vuxna i barnens närhet har kunskap om begreppet, och att samarbetet mellan hemmet och skolan fungerar väl för att arbetet ska ge långsiktiga fördelar. Ett stort ansvar vilar också på staten, som ska se till att det finns kompetenta lärare inom området. Pramling Samuelsson och Park (2017) menar att utbildning om hållbarhet i tidig ålder kan vara en väg till ett vänligare och säkrare samhälle, eftersom barnen då får kunskap om demokrati och möjligheten att delta i och påverka samhället.

En tidigare studie av Pramling Samuelsson (2011) studerar om barn är mogna för att komma i kontakt med frågor om *Education for Sustainable Development* (ESD) och vilka fördelar det finns med att utbildning inom detta sker i tidig ålder. UNESCO (2007, s. 6) definierar ESD som det livslånga lärandet om ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet som krävs för att vi ska nå en hållbar värld. Studien undersöker också vad barn kan förstå av dessa komplexa frågor och om ESD i tidig ålder kan göra skillnad för barnens medvetenhet kring hållbarhetsbegreppet. Rogoff (2003) (refererad i Pramling Samuelsson, 2011) menar att mognad är en aspekt av barns utveckling. Viktigt att nämna är också att barn influeras, avsiktligt eller oavsiktligt, av kulturen där de lever. Detta betyder att utvecklingen är

kulturellt betingad (Pramling Samuelsson, 2011).

Tidigare forskning bekräftar att det finns fördelar med att i tidig ålder utbilda barn inom hållbar utveckling (Pramling Samuelsson, 2011). Undersökningar visar nämligen hur grunder för kunskapsbildande, attityder och värderingar etableras i ett tidigt stadie i barns liv. Pramling Samuelsson (2011) menar därför att det är viktigt att rätt attityder och värderingar etableras hos unga personer eftersom de kan medverka till en hållbar förändring. Det är svårare för vuxna som redan har sina rutiner och värderingar att lära om än vad det är för barn att lära sig det så kallade rätta (Pramling Samuelsson, 2011).

En studie gjord av Elliott och Davis (2009) visar att utbildning om hållbarhet finns i de flesta åldrar förutom för barn i den tidiga barndomen (0–8 år) (NAEYC, u.å). De menar att bristen på utbildning inom hållbarhet i den här åldern kan bero på att en stor del av tiden på förskolan spenderas utomhus. Eftersom barnen i och med utevistelsen får så mycket kontakt med utomhusmiljön och naturen ses utbildning om miljö och hållbarhet som överflödigt. Bristen på utbildning inom hållbarhet för barn i den tidiga barndomen kan också bero på att de miljöproblem vi står inför ses som för stora för barnet att greppa eller för hemska att berätta om i så tidig ålder (Elliott & Davis, 2009). De menar dock att utbildning spelar en stor roll i samhällen som ska ställa om till att bli mer hållbara. Elliott och Davis (2009) instämmer med tidigare nämnda forskare att utbildning inom hållbarhet i tidig barndom är viktig eftersom grunden för hållbarhet och livsetik skapas redan där.

Samtidigt visar en studie av Edwards, Scouteris, Rutherford och Cutter-Mackenzie (2013) att barn, vid tiden för studien, har minskade erfarenheter av utomhusmiljö, vilket anses ha ett samband med deras ökade teknologianvändning. För den unga generationen är naturen mer abstrakt än verklig. Barnen får framför allt erfarenhet av utomhusmiljö genom skärmar. Edwards m.fl. (2013) menar att det därför är viktigt att barn utbildas inom miljö och hållbarhet. De menar dock att man i dag vet för lite om hur små barn ska utbildas inom ämnet (Edwards m.fl., 2013). Studien intervjuar barn och föräldrar om hur barnen påverkas av media. Intervjuerna visar att media påverkar vad barnen väljer att exempelvis leka och äta. Studien visar även att media kan påverka hur barnen ser på hållbarhet och vilka hållbarhetsval de gör (Edwards m.fl., 2013).

Hawley (2018) undersöker vilka strategier som används i det australiensiska barnprogrammet *Dirtgirlworld* för att förmedla ekologisk hållbarhet till barn. Programmet har en tydlig hållbarhetsprofil och visar roliga sätt att vara snäll mot klimatet och göra hållbara val. Studien kommer fram till att det finns ett glapp mellan att ha miljöbetingad kunskap och att utföra miljömedvetna handlingar. Detta beror på att det kan finnas flera barriärer i vår livsstil som försvårar för oss att leva som vi lär. Därför är det svårt att säga att tv-program som är inriktade på hållbarhet påverkar vårt faktiska beteende (Hawley, 2018). Däremot kan medieinnehåll fokuserat på hållbarhet aktivera en medvetenhet kring hållbarhet hos tittaren (Hawley, 2018).

Vidare har Larsson (2012) studerat hur miljöproblem framställs i barnböcker. Studien visar att sättet som miljöproblemen presenteras på varierar en aning. Äldre böcker fokuserar mest på ozonlagret, försurning och föroreningar medan nyare böcker fokuserar på global uppvärmning och växthuseffekten. I många böcker diskuteras konsekvenserna av de olika problemen och de sätts i ett större perspektiv. Situationen beskrivs ofta som brådskande och som att både mänskligheten och naturen är i fara (Larsson, 2012). Alla böcker som studerats tar upp att barnen kan göra skillnad och diskuterar vem som är skyldig till problemen, vilket ofta beskrivs som ”vi”. Däremot saknas oftast en definition på vem eller vilka som är ”vi” (Larsson, 2012). Flera av böckerna visar på relationen mellan globala problem och lokalt engagemang och innehåller bilder på barn och vuxna från olika etniska bakgrunder och kulturer (Larsson, 2012). Fortsättningsvis skriver Larsson (2012) att böckerna innehåller bilder där barnen utför aktiviteter relaterade till miljön, exempelvis att plantera och vattna blommor eller sortera sopor.

4.4 Motivering av tidigare forskning

Vi har valt att titta på forskning kring barn, medier och lärande för att öka relevansen av vår studie. Vi är medvetna om att vi inte ska studera hur barnen tar till sig och lär sig av ett medieinnehåll, men för att vår studie ska blir relevant är det viktigt att påvisa att barn använder medier och blir påverkade av medieinnehåll. Forskningen kring barn och hållbarhet syftar till att visa hur medier tidigare har använts för att lära barn om hållbarhet. Med hjälp av denna forskning kan vi dra paralleller till vårt material och se om skildringen av hållbarhet liknar den som den tidigare forskningen tar upp.

4.5 Forskningslucka

Tidigare forskning har fokuserat på skolans roll i lärandet om hållbar utveckling. Den forskning som gjorts på hur medier utbildar barn inom hållbarhet fokuserar främst på den ekologiska dimensionen. I vår studie väljer vi att undersöka hur alla tre dimensioner av hållbarhet framställs i media riktad till barn och fyller därmed en forskningslucka. I våra sökningar av tidigare forskning har ingen studie om hur svenska barnprogram framställer hållbar utveckling till barn påträffats. Detta gör att vår studie fyller ytterligare en forskningslucka.

5. Teoretiskt ramverk

I detta kapitel redogör vi för de teorier som används i studien. Vi inleder med en diskussion om teorins roll i forskning. Sedan följer en beskrivning av semiotik där vi presenterar de semiotiska begreppen *denotation* och *konnotation* som används i vår studie. Slutligen redogör vi för hållbarhetsperspektivet och dess tre dimensioner, samt motsatspar.

5.1 Teorins roll

Teori är nödvändigt för att det över huvud taget ska gå att se materialet som någonting och kan beskrivas som ett par glasögon som gör att vissa aspekter av något får mer fokus än andra (Svensson, 2015, s. 208). Teorin hjälper forskaren att ha en analytisk blick vid studerandet av sitt material. En teori är abstrakt och förklarande och används för att förstå olika situationer genom olika specifika perspektiv. Det finns därför ingen teori som förklarar allt (Svensson, 2015, s. 209). Teorier har med andra ord olika syften; att förklara relationen mellan orsak och verkan i olika sammanhang, förklara vilken betydelse ett specifikt fenomen har i samhället eller att förklara hur saker och ting går till i samhället. En teori både vägleder och begränsar, och möjliggör på det viset att se något som något (Svensson, 2015, s. 210).

Vi kommer att analysera vårt material med hjälp av begrepp hämtade från semiotiken. Begreppen hjälper forskaren att se vad i materialet som ska uppmärksammas (Svensson, 2015, s. 216). Eftersom studiens mål är att undersöka om, och i så fall hur, Storm på lugna gatan framställer hållbar utveckling till barn kommer vi även att applicera ett hållbarhetsperspektiv på vår studie.

5.2 Semiotik

Semiotik är läran om tecken (Gripsrud, 2011, s. 144) och Falkheimer (2001, s. 145) skriver att semiotik är ett bra sätt för kommunikationsvetare att analysera medieinnehåll. Semiotik är en humanistisk textanalysmetod (Falkheimer, 2001, s. 147) som sysslar med tecknets kommunikativa funktion och tecknets egenskaper (Lindgren & Nordström, 2009, s. 37). Semiotiken är både ett teoretiskt och metodologiskt perspektiv som finns inom flera olika vetenskaper (Falkheimer, 2001, s. 145). I vardagen och i alla empiriska vetenskaper är tolkning av fenomen och saker i vår omvärld en helt grundläggande aktivitet. Tolknigen behöver inte alltid vara medveten. Varje dag gör vi tolkningar av händelser som sker runt omkring oss: en sloknad glödlampa tolkar vi som att glödlampan är utbränd (Kjörup, 2004,

s. 49). Det finns även andra läror som behandlar kommunikationsprocessen, exempelvis hermeneutik och retorik. Medan semiotiken fokuserar på att analysera själva texten analyserar hermeneutiken det förhållande som finns mellan text och mottagare. Vidare analyserar retoriken förhållandet som finns mellan avsändare och text (Gripsrud, 2011, s. 199). De humanistiska textanalysmetoderna grundas i hermeneutiken, som är den så kallade klassiska tolkningskonsten. Hermeneutiken är den övergripande termen på tolkningskonst och härstammar från antiken (Falkheimer, 2001, s. 147–148). I den här studien har vi valt att använda oss av semiotik eftersom vi vill studera själva medietexten och vad den innehåller.

Semiotiken har sitt främsta ursprung i Ferdinand de Saussure (1857–1913) och Charles S. Peirce (1839–1914). Deras idéer liknar varandra bortsett från vissa skillnader (Bignell, 2002, s. 5). Saussure var lingvistiklärare på University of Geneva och hans syn på språk var banbrytande för sin tid. Han såg lingvistik som en del av en mycket bredare vetenskap som han förutsåg skulle existera en dag. Han kallade vetenskapen för semiologi. Semiologins namn härstammar från grekiskans *semeion* som betyder tecken, och fokuserar på hur tecken kan kommunicera mening. Saussure visade just detta, att språket är uppbyggt av tecken som kommunicerar mening, och han menade att allt annat som också kommunicerar mening skulle kunna studeras på samma sätt och med samma analysmetod som lingvistiska tecken (Bignell, 2002 s. 4–5). Saussures semiotiska metod visar hur vi omringas och formas av teckensystem. Därför är vårt medvetande och våra upplevelser byggda av språket och andra tecken som cirkulerar i vårt samhälle. Våra tankar och erfarenheter, till och med vår identitet, påverkas av de teckensystem som finns i samhället (Bignell, 2002, s. 7). Saussure menade att de lingvistiska tecknen är arbiträra. Med detta menade han att det lingvistiska tecknet "katt" är arbiträrt eftersom det inte beskriver, vare sig i ljudet eller formen av ordet, vad en katt egentligen är. Därför behövs en överenskommelse bland språkanvändarna om vad ordet "katt" refererar till, nämligen ett litet djur med fyra ben och svans (Bignell, 2002, s. 8).

Även den amerikanske filosofen Peirce har bidragit till den semiotiska läran. Hans fokus låg mer på visuella tecken. Hela vår sociala värld genomsyras av visuella tecken, exempelvis gester, klädkoder och trafikskyltar. Det är samma principer som ligger till grund för semiotiska studier av visuella tecken som av lingvistiska tecken. Peirce talar om symboler, ikoner och index som ett sätt att dela upp olika tecken (Bignell, 2002, s. 14–15).

Den franska kritikern Roland Barthes (1915–1980) har utvecklat de grunder som Saussure och Pierce byggde upp. Hayden (i Barthes, 2016, s. 14–15) skriver att Barthes var den första att göra en semiotisk bildanalys. Tidigare hade semiotik framförallt använts för att analysera skrift- och talspråk. I bildanalysen stödde Barthes sig på Saussures teckenbegrepp. Medan Saussure uteslutande behandlade skrift- och talspråk, fokuserade Barthes även på bilder. Genom detta utvecklade Barthes semiotiken från att enbart handla om lingvistiska tecken till att även handla om bilder (Barthes, 2016, s. 14–15). I Barthes semiotiska bildanalys använder han sig av begreppen denotation och konnotation. Han förklarar denotation som den bokstavliga bilden och konnotation som den symboliska bilden (Barthes, 2016, s. 38).

Ytterligare ett begrepp i Barthes förlängning av semiotiken är *myt*. Myten är ett ideologiserat tecken "...som ger uttryck för en mystifierad verklighet" (Nordström, 2003, s. 85). En myt vill frambringa konstateranden och framställa vissa maktförhållanden eller ideologier som naturliga och självklara (Nordström, 2003, s. 86). Myten kan beskrivas som en sammansättning av flera konnotationer som kopplas till ett visst tecken (Bignell, 2002, s. 16). Konnotation och myt skiljer sig åt på det viset att konnotationsnivån kan vara fri från auktoriteter medan mytnivån alltid styrs av maktförhållanden (Nordström, 2003, s. 86). Barthes har använt mytbegreppet i en analys av en bild föreställande en ung afrikan iklädd en fransk uniform. Mannen gör honnör mot Frankrikes flagga, vilket är bildens objektspråk. På mytnivån tolkar Barthes budskapet som att Frankrike är en mäktig stat, och att alla landets söner oberoende av hudfärg är trogna den franska kolonialmakten. Genom detta förmedlas myten om att de förtryckta dyrkar sin förtryckare. Bilden får ett ideologiskt innehåll (Barthes, 1969, 1976 refererad i Kjörup, 2004, s. 22–23).

Denna studie utgår från Barthes semiotiska inriktning, som i sin tur främst grundas i Saussures lära.

5.2.1 Begrepp

Studien använder sig av de semiotiska begreppen denotation och konnotation för att analysera det valda materialet. Studien grundar sig i Barthes och Saussures semiologiska inriktningar. I sin bildanalys använde sig Barthes av denotation och konnotation, begrepp som vi anser vara relevanta även för vår studie. Genom att använda dessa begrepp kan både direkta och underliggande meningar i materialet synliggöras. Vi är även medvetna om att begreppet myt ingår i Barthes semiologiska inriktning. Mytbegreppet är kopplat till ideologier och

maktförhållanden (Nordström, 2003, s. 86). Ett användande av mytbegreppet hade kunnat ge ytterligare en dimension till vår analys och diskussion. Dock syftar inte vår studie till att studera ideologier och maktförhållanden. Detta i samband med studiens limiterade omfattning sett till tid och utrymme gör att begreppet väljs bort.

Nedan följer en djupare beskrivning av begreppen konnotation och denotation.

Ett tecken kan utveckla kedjor av associationer. Om man ser en häst kan man sakligt konstatera att det är en häst. Men synen av hästen kan även forma andra tecken och associationer så som åsna, lantbruk eller travsport (Hansson m.fl., 2006, s. 28). Semiotiken skiljer det påtagliga tecknet från det associativa tecknet. Det första kallas för denotation som är den egentliga betydelsen. Det associativa tecknet kallas för konnotation och är bibetydelsen. I studier av text beskrivs den denotativa betydelsen oftast innan den konnotativa (Hansson m.fl., 2006, s. 28). Vi uppfattar dock denotation och konnotation mer eller mindre samtidigt (Gripsrud, 2011, s. 148). De båda nivåerna är så pass beroende av varandra att de alltid bör redogöras för tillsammans (Hansson m.fl., 2006, s. 28).

Denotation är alltså den egentliga och direkta betydelsen av ett ord och är oberoende av de kulturella föreställningar som ordet framkallar (Sjögren & Györki, 2010, s. 134). Konnotation innebär medbetydelse och utgör de indirekta betydelserna hos ett fenomen. Betydelsen är kulturellt förankrad och det uttryck som på ett språk betyder en sak behöver inte nödvändigtvis ha samma betydelse i en annan kulturell kontext (Kjörup, 2004, s. 20). Exempelvis denoterar ordet ”mamma” en kvinna som har fött ett eller flera barn eller blivit mamma på annat vis, exempelvis genom adoption, familjehem, bonusfamilj eller annat. Konnotation är de värderingar eller associationer som kopplas till ordet moder. Dessa associationer är kulturellt förankrade, men skulle i ovanstående exempel kunna vara ömhet, trygghet och värme (Kjörup, 2004, s. 22).

5.3 Hållbarhetsperspektiv

Hållbar utveckling består av tre dimensioner; ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Dessa presenteras nedan.

5.3.1 De tre dimensionerna

Den ekologiska dimensionen gäller upprätthållandet av naturliga system som kan ge människor viktiga verktyg för att överleva (Hedenus m.fl., 2018, s. 35). Den ena delen av ekologisk hållbarhet är att tillgodose människan med förnybara naturliga resurser. Naturen producerar dock inte bara materiella varor utan har också ett rekreativvärde. För vissa grupper har naturen även ett andligt eller religiöst värde (Hedenus m.fl., 2018, s. 36–27). Den andra delen av ekologisk hållbarhet handlar om naturens förmåga att hantera föroreningar och olika typer av miljöpåverkan. Den ekologiska dimensionen kan ses som en gräns som vi inte får passera. Om vi förstör vår jord kan vi inte använda våra pengar till något (Hedenus m.fl., 2018, s. 37). Den ekologiska dimensionen innebär en garanti för att det ska finnas tillräckligt mycket kvar av de naturliga resurserna för att framtida generationer ska få sina behov tillfredsställda (Hedenus m.fl., 2018, s. 40).

Den sociala dimensionen är den minst diskuterade dimensionen i vetenskaplig litteratur men det är också den mest kontroversiella. Social hållbarhet handlar exempelvis om hälsa och välmående, om att känna tillhörighet och om mänskliga rättigheter. Detta ses oftast som kärnan i den sociala dimensionen. Dock menar Hedenus m.fl. (2018, s. 42) att dessa aspekter är medel för att uppnå social hållbarhet. Den sociala dimensionen kan delas upp i två delar; den *horisontella* och den *vertikala*. Horisontella relationer är nätverk som personer och organisationer bygger upp. Putnam (1995) kallar detta för socialt kapital och menar att i ett samhälle med stor gemenskap och många mötesplatser ökar tilliten bland människorna (refererad i Hedenus m.fl., 2018, s. 42). Vidare menar Rothstein och Uslaner (2005, s. 44) att tilliten ökar i takt med jämlikheten i ett samhälle. Med en hög grad av tillit underlättas samarbetet för ett samhälle vilket i sin tur leder till växelverkan och lösningar för fler personer (Putnam, 1995, refererad i Hedenus m.fl., 2018, s. 42). Enligt Rothstein och Uslaner (2005, s. 41–42) har hög grad av tillit en korrelation med bättre ekonomisk tillväxt, bättre fungerande demokratier, mindre korruption och färre brott. Den vertikala dimensionen är relationen som människan har med olika samhällsinstitutioner. De har ett system med regler och hierarkiska strukturer som ska efterlevas, exempelvis försäkringssystem och juridiska

system. För att systemen ska fungera som tänkt krävs effektivitet, opartiskhet och låg tolerans för korruption (Hedenus m.fl., 2018, s. 43).

Den ekonomiska dimensionen handlar om att hantera de resurser som krävs för att möta mänskliga behov. Grundläggande för den ekonomiska dimensionen är att hitta en effektiv väg för att hantera ekonomin och finansiella resurser, för att möta mänskliga behov och nå en bra balans mellan oss som lever i dag och framtida generationer (Hedenus, m.fl., 2018, s. 42).

Denna dimension kan också delas in i två delar. Den första är ändliga naturresurser, exempelvis olja. Frågan är hur dessa ändliga resurser ska fördelas mellan jordens befolkning och kommande generationer (Hedenus m.fl., 2018, s. 40–41). Den andra delen är kapital som skapas av människan för att producera andra varor och tjänster, exempelvis byggnader och fabriker, men också kunskapskapital och humankapital. För att ekonomin ska fungera måste kapitalet förvaltas och utvecklas (Hedenus m.fl., 2018, s. 41).

Dessa tre dimensioner både samspelar och motarbetar varandra. De utgör tillsammans ett ramverk och har en stark koppling till varandra, men gränserna mellan dimensionerna är inte alltid helt tydliga. Exempelvis kräver ekonomiskt effektiv användning av resurser välfungerande sociala institutioner. Dessa är nödvändiga för att vi ska kunna fördela våra naturtillgångar på ett rättvist sätt (Hedenus m.fl., 2018, s. 45). Likväl kan de tre dimensionerna hamna i konflikt med varandra. Om en vattenkraftsdamm byggs med syftet att utöka vattenkraften ökas det ekonomiska kapitalet, men en ekologisk resurs förstörs. En dimension förbättras medan den andra försämras. Här uppstår en balansgång mellan hur viktigt detta är för dagens generationer kontra framtidens (Hedenus m.fl., 2018, s. 45).

5.3.2 Motsatspar

Hållbar utveckling är ett komplext begrepp. Två personer skulle kunna använda begreppet och med det mena helt skilda saker (Hedenus m.fl., 2018, s. 82). I grunden finns två anledningar till meningsskiljaktigheter angående vad en hållbar utveckling utgörs av, nämligen synen på vad som är hållbart och hur man anser att problemen bör lösas. För att möjliggöra ett konstruktivt arbete med hållbarhetsfrågor är det väsentligt att förstå andras perspektiv och vad meningsskiljaktigheterna beror på (Hedenus m.fl., 2018, s. 81–82). De olika sätten att se på hållbar utveckling härstammar från olika ursprung; skillnader på normer och skillnader på grundläggande antaganden (Hedenus m.fl., 2018, s. 82).

Hedenus m.fl. (2018, s. 83–92) presenterar de olika synsätten och lösningarna genom olika motsatspar. De två första motsatsparen är kopplade till synen på vad som är hållbart. De resterande motsatsparen är olika sätt att se lösningar på problemen och hur hållbarhetsfrågor bör hanteras.

Antropocentrism – Ekocentrism

Dessa motsatspar har att göra med vad som tros ha värde. På ena sidan finns antropocentrismen som anser att endast människor har en moralisk ställning. Om naturen överhuvudtaget har ett värde är det bara att den kan vara till nytta för oss människor. På andra sidan finns ekocentrismen som ger alla delar av ekosystemet samma rättigheter (Hedenus m.fl., 2018, s. 83–84).

Hög substituerbarhet – Låg substituerbarhet

Dessa motsatspar tar upp hur enkelt naturens varor och tjänster kan ersättas med det som människan skapar. Hög substituerbarhet innebär att man tror på att dessa varor och tjänster är lätta att ersätta. Låg substituerbarhet går hand i hand med tanken om att det naturliga kapitalet bör skyddas och hållas så intakt som möjligt för att skydda det från människors användande (Hedenus m.fl., 2018, s. 84–85).

Effektivitet – Tillräcklighet

Dessa motsatser handlar om hur vi använder våra varor och tjänster. De som förespråkar effektivitet anser att vi ska reducera mängden energi och resurser som används per vara eller tjänst. De menar även att om vi gör våra hushåll och bilar effektivare så behöver vi inte tänka på hur många vi har, eller hur mycket vi använder dem. De som tror på tillräcklighet menar att tjänster och antal varor vi har och använder måste begränsas för att vi ska reducera vårt användande (Hedenus m.fl., 2018, s. 85–87).

Teknisk lösning – Livsstilsförändring

De som förespråkar tekniska lösningar ser teknologiska genombrott som den främsta vägen till att lösa globala utmaningar. De menar att ny teknologi i många fall har varit positiv för människor. På andra sidan finns de som tror att ny teknologi inte kommer vara tillräcklig, att den inte kommer utvecklas tillräckligt snabbt eller att ny teknologi kommer skapa nya problem. Dessa personer vill i stället att människor ska ändra sin livsstil till en som har en

mer positiv inverkan på miljön. Ett exempel på detta är att äta mindre kött (Hedenus m.fl., 2018, s. 87–88).

Individuella lösningar – Politiska lösningar

Här handlar det om vem som är ansvarig för att lösa problemen. De som tror på individuella lösningar menar att individen har goda möjligheter att göra skillnad och hävdar att om vi hade levt mer miljövänligt hade vi kunnat lösa våra gemensamma problem. De som tror på politiska lösningar menar i stället att det är politikerna och det politiska systemet som har det största ansvaret. De menar att det krävs en centrerad kontroll för att lösa dagens problem och att det inte är rättvist att skylla på individen när alla i samhället har ett ansvar (Hedenus m.fl., 2018, s. 88–90).

Reformism – Radikalism

Reformism är tron på att bara små justeringar i samhällssystemet behövs för att lösa problemen som vi står inför. Radikalismen menar i stället att vi är på väg mot en avgrund och att hela systemet måste ändras från grunden för att bemöta problemen (Hedenus m.fl., 2018, s. 90–92).

5.4 Användning av teorierna

I vår studie kommer vi att studera både händelser, konversationer och miljö genom att söka efter tecken som denoterar och konnoterar hållbar utveckling. Vi kommer dels att studera vilka tecken på olika dimensioner av hållbar utveckling som framkommer och även tecken som visar olika sätt att se på hållbar utveckling kopplat till motsatsparen.

6. Metod och material

I detta kapitel presenteras vår valda metod och hur den kommer att tillämpas. Vi bemoeter även kritik som finns mot kvalitativa metoder. Vidare presenterar kapitlet vårt valda material och hur urvalet har genomförts. Slutligen diskuteras studiens reliabilitet och validitet.

6.1 Analysmetod

För att analysera och tolka vår valda medietext används en semiotisk innehållsanalys. Med hjälp av semiotiken kan vi analysera själva texten och vad den kommunicerar (Gripsrud, 2011, s. 199). Studien görs således med en kvalitativ metod. I användningen av kvalitativa metoder kan vi se normer och värderingar i ett sammanhang och fånga in nyanser. Kvalitativa metoder ger också möjlighet att förstå andra omständigheter och perspektiv (Ahrne & Svensson, 2015, s. 12). Med hjälp av en semiotisk innehållsanalys kan vi tolka, beskriva och förklara verkligheten genom att tolka olika budskap och strukturer (Ahrne & Svensson, 2015, s. 26–27).

Den semiotiska innehållsanalysen tar fram det viktiga i innehållet med hjälp av en noggrann läsning av textens delar, dess helhet och det sammanhang den ingår i. I textstudier beskrivs vanligtvis den denotativa betydelsenivån först för att sedan följas av den konnotativa betydelsenivån, som mer ingående analyserar den kulturella betydelsen av denotationen (Hansson m.fl., 2006, s. 28). På detta vis kan vi få fram delar av texten som ligger dolda under ytan, och endast kan hittas genom denna intensiva läsning. Den kvalitativa läsningen är aktiv och ställer frågor till texten som ska besvaras antingen med hjälp av texten eller av en själv (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2012, s. 210). Det finns två huvudtyper av textanalytiska frågeställningar; dels de frågor som handlar om att systematisera textens innehåll, och dels de frågor som berör en kritisk granskning av innehållet (Esaiasson, m.fl., 2012, s. 211). Vår analys kommer att utgå ifrån frågeställningar som berör en kritisk granskning av innehållet.

6.2 Kodning

Kodning kan vara en bra utgångspunkt för att analysera kvalitativa data (Bryman, 2002, s. 383). Även Rennstam och Wästerfors (2015, s. 224) nämner kodning som vanligt förekommande i analyser av kvalitativt material. Kodning innebär att vi först studerar vårt material och kommenterar det spontant utan att tänka för mycket på helheten. Ambitionen är

att vara öppen och nyfiken (Rennstam och Wästerfors, 2015, s. 224). Efterhand som saker och ting återkommer i materialet tydliggörs mönster. Här avslutas den så kallade öppna, eller initiala, kodningen och en mer selektiv, eller fokuserad, kodning påbörjas (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 224).

Lofland och Lofland (1995, s. 186) ger exempel på frågor som kan vara aktuella vid analys genom kodning. Några exempel från Lofland och Lofland (1995, s.186) som vi använder oss av i vår kodning följer här nedan:

”Av vilken kategori är denna informationen ett exempel på?”

”Av vilket ämne, enhet eller aspekt är detta ett exempel?”

”Vilken fråga om ett tema ger denna information upphov till?”

Bryman (2002, s. 384–385) poängterar dock att det är viktigt att hålla distans till kodningen och inte se detta som analysen. Genom kodning får man fram resultat som måste tolkas genom en analys.

6.3 Användning av metod

För att analysera Storm på lugna gatan kommer vi först att titta på materialet. När vi tittar kommer vi att avkoda materialet med hjälp av Lofland och Loflands (1995, s. 186) frågor (se ovan). Under kodningen kommer vi att föra anteckningar av det vi ser för att finna tecken i materialet som kan kopplas till hållbar utveckling. Efter den första kodningen kommer vi att studera materialet ytterligare en gång för att i så stor mån som möjligt kunna säkerställa att vi inte missar något viktigt.

När den första kodningen är genomförd kommer vi att dela upp de olika tecknen i kategorier. Syftet med detta är att kunna bilda olika teman. Materialet kommer även vid detta stadie studeras två gånger. Den andra gången med syftet att lyfta fram konkreta exempel på de funna temana och även för att kunna ge exempel på direkta citat som kan vara värdefulla för analysen. Denna gång kommer vi även att studera familjerna för att se om deras levnadssätt kan kopplas till teorin om hållbar utveckling. Temana och familjernas levnadssätt kommer att utgöra våra resultat. Dessa resultat analyseras sedan med hjälp av denotation och konnotation. I analysen kommer vi först att beskriva familjernas levnadssätt och de olika temana med hjälp

av exemplen. I detta stadié används denotation. Sedan kommer vi att analysera vad dessa denoterade tecken konnoterar. Konnotationerna kommer sedan att kopplas samman med hållbarhetsperspektivet.

6.4 Motivering av metodval

Vi har valt att använda oss av en semiotisk innehållsanalys eftersom vi intresserar oss för materialets budskap och det som ligger dolt under ytan. Hade vi använt oss av en kvantitativ metod skulle fokus i stället ligga på frekvensen eller förekomsten av ett visst ämne (Esaïasson m.fl., 2012, s. 197). Semiotiken används för att analysera textens innehåll. Andra möjliga utgångspunkter för att analysera medietexter är exempelvis hermeneutik och retorik. Hermeneutiken analyserar hur texten mottas av en publik medan retoriken fokuserar på avsändarens avsikt med medietexten (Gripsrud, 2011, s.199). Eftersom syftet med vår studie är att se om julkalendern kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling väljer vi att koncentrera oss på textens innehåll och för det är semiotiken bäst lämpad.

6.5 Kritik mot kvalitativa metoder

Kvalitativa undersökningar brukar kritiserar för att vara personligt färgade av forskaren. Bryman (2002, s. 269) tar upp att kvalitativa resultat i alldeles för stor utsträckning kan grunda sig i en forskares osystematiska uppfattning om vad som är betydelsefullt och viktigt. Kritiken riktas också mot att kvalitativ forskning ofta grundar sig i det personliga förhållandet som forskaren inrättar i undersökningsprocessen (Bryman, 2002, s. 269). Vi är medvetna om att temat på vår studie är kopplat till våra intressen. Enligt Dannefjord (1999) är det dock helt i sin ordning att forskaren utgår från ett eget intresse vid utformandet av studien. En total objektivitet är svår att nå eftersom de tolkningar vi gör av vårt material är kulturellt betingade (Gripsrud, 2011, s. 150).

Vidare tar Bryman (2002, s. 270) upp ytterligare kritik som handlar om att det är svårt att generalisera kvalitativa forskningsresultat i en annan kontext än den de producerades i. Vår studie har inte som syfte att generalisera. Förhoppningen är att den ska bidra till en ökad förståelse om, och i så fall hur, barn får ta del av hållbar utveckling i medier. Kvalitativ forskning kritiserar även för bristande transparens, det vill säga att det ibland saknas information om hur en undersökning har planerats och genomförts (Bryman, 2002, s. 271).

Den här kritiken tar vi till oss, och har därför en ambition att redogöra för alla steg vi tar i forskningsprocessen och därigenom vara så transparenta som möjligt.

Ett potentiellt problem vad gäller kodning är att kontexten kan försvinna. Genom att ta saker ur sitt sammanhang kan den sociala situationen tappas bort och informationen fragmenteras (Bryman, 2002, s. 387–388). Eftersom vi börjar med att studera hela materialet för att sedan fördjupa oss, är risken att kontexten försvinner mindre än om vi enbart hade koncentrerat oss på enskilda delar.

6.6 Utvärdering av metod

Med hjälp av vår metod har vi lyckats hitta både uppenbara och underliggande budskap i vårt material. Kodningen gav oss en överblick av materialet och genom kodningen kunde vi dela in materialet i olika teman. Vi har studerat vårt material ett flertal gånger för att undvika att gå miste om något viktigt men på grund av den mänskliga faktorn kvarstår risken. Vi är också medvetna om att de tolkningar vi gör genom vår semiotiska analys är kulturellt betingade. Detta kan ha påverkat våra tolkningar av materialet.

6.7 Material

Materialet som används i studien är SVT:s julkalender Storm på lugna gatan som sändes 2018. Materialet är hämtat från dvd-filmen Storm på lugna gatan. Julkalendern sänds varje år den 1–24 december och består av 24 delar som är cirka 15 minuter långa. Storm på lugna gatan producerades av Baluba. Emma Bucht är regissör och Lina Åström, Marja Nyberg och Adrian Boberg är författare (Norman Mardell & Bucht, 2019). Julkalendern spelades in från januari till april 2018 (Ohlin, 2018, 14 januari).

Storm på lugna gatan handlar om familjen Storm som lämnar storstaden och flyttar till det lilla samhället Järnkroken. Väl på plats i det nya samhället bestämmer sig familjen för att delta i Järnkrokens årliga julkamp som består av flera deltävlingar. Julkampen gör att familjen Storm måste få sina grannar på Lugna gården att samarbeta för att vinna tävlingarna, vilket visar sig vara en stor utmaning. Samtidigt sker märkliga stölder i Järnkroken, och någon försöker förstöra julkampen. Barnen tar sig an mysteriet, vilket ger dem många spännande dagar fram till jul (SVT, u.å).

De familjer som bor på Lugna gården är familjen *Storm* med mamma Susanna, pappa Trond, sonen Leo, dottern Vilja och mormor Gudrun, familjen *Strong* med mamma Mika och dottern Evin, familjen *Mille Karlsson Blomberg* med Simon, Sten och Malva, samt *Eskil Ek* som bor ensam i en stuga på Lugna gården. I ett eget hus på en egen gård en bit därifrån bor familjen *Silverhjel*m med mamma Ann-Louise, pappa Sven och sonen Sylvester.

6.8 Urval

Vi vill med vår studie undersöka hur barnprogram framställer hållbarhet och har begränsat oss till att analysera julkalendern, *Storm på lugna gatan*, från år 2018. Detta urval motiverar vi med att *Storm på lugna gatan* är det barnprogram som hade näst högst tittarsiffror efter *Kalle Anka och hans vänner* år 2018 (MMS, u.å.). *Storm på lugna gatan* är den senast producerade julkalendern som vi kan se i dess fulla format, eftersom 2019 års upplaga inte har kommit ut vid tiden för studien. Julkalendern har en stark folklig förankring och hör till många svenskars jultradition, vilket gör den till ett relevant analysobjekt. Vi kommer att studera hela julkalendern 2018 för att få en helhetsbild, för att sedan djupdyka i specifika händelser för att kunna exemplifiera de teman vi upptäcker i vårt material. Vi väljer att studera *Storm på lugna gatan* framför *Kalle Anka och hans vänner* på grund av *Storm på lugna gatans* aktualitet i tid och det faktum att programmet är producerat i Sverige. *Kalle Anka och hans vänner* är ett amerikanskt tv-program som sändes i Sverige första gången år 1960 (IMDB, u.å.). Trots programmets höga tittarsiffror är programmet därför irrelevant för oss att studera.

6.9 Reliabilitet och validitet

Validitet tar ställning till om alla projektets faser relateras till problemställningen och ”verkligheten” (Harboe, 2013, s. 135). Harboe (2013, s. 135) hävdar att ”Den traditionella översättningen av begreppet validitet är relevans eller giltighet”. Även Johanessen och Tufte (2010, s. 47) instämmer i att begreppet validitet är detsamma som giltighet. Intern validitet berör det faktum att studiens alla delar ska vara relevanta sett till studiens problemformulering. Vår studie svarar på de frågor som vi från början avsåg att besvara. Frågeställningarna är kopplade till vår teori om hållbar utveckling. I analyskapitlet och diskussionskapitlet svarar vi på våra frågeställningar och förankrar det i vår valda teori. Dessa faktorer gör att svaren på de frågorna vi önskat få svar på är välgrundade, vilket stärker den

interna validiteten. Även sambandet mellan studiens slutsatser och problemformuleringen stärker detta (Harboe, 2013, s. 135–136).

Extern validitet innebär att projektet ska ha en giltighet i förhållande till ”verkligheten”. En diskussion kring den interna validiteten ska svara på frågan om projektet berättar en verklig historia (Harboe, 2013, s. 137). Vi anser att vårt material berättar en verklig historia eftersom temat hållbar utveckling är relevant och omdiskuterat i samhället i dag. Även valet av studiematerial bidrar till detta eftersom Storm på lugna gatan hade den näst största publiken av alla barnprogram i Sverige år 2018, och därmed är en del av många personers verklighet. Vidare ska den externa validiteten svara på frågan om slutsatserna går att generalisera till liknande situationer (Harboe, 2013, s. 137). Det går att generalisera kring studiens resultat. Genom studien ser vi nämligen att SVT har ett hållbarhetsfokus i detta barnprogram och att de vill förmedla en bred bild av hållbar utveckling till barn. Detta visar att SVT är miljömedvetna.

Reliabilitet handlar om reliabiliteten eller tillförlitligheten i insamlade data. Reliabiliteten berör också datans stabilitet och analysredskapens pålitlighet. Vårt material ändras inte på grund av omkringliggande faktorer, det är med andra ord stabilt, till skillnad från exempelvis mätningar av attitydmässiga förhållanden som kan ändras inom kort tid (Harboe, 2013, s. 138–139). På grund av detta skulle en andra studie bli likadan sett till materialet, men eventuellt skulle tankar och tolkningar skilja sig åt eftersom dessa är beroende av omkringliggande faktorer. Angående mätningens noggrannhet och pålitlighet har vi studerat materialet i sin helhet flertalet gånger och skrivit ner resultat från varje gång. Sedan har vi jämfört resultaten med varandra för att komma fram till en slutgiltig mätning. Detta har vi gjort för att nå en så hög reliabilitet som möjligt (Harboe, 2013, s. 138–139).

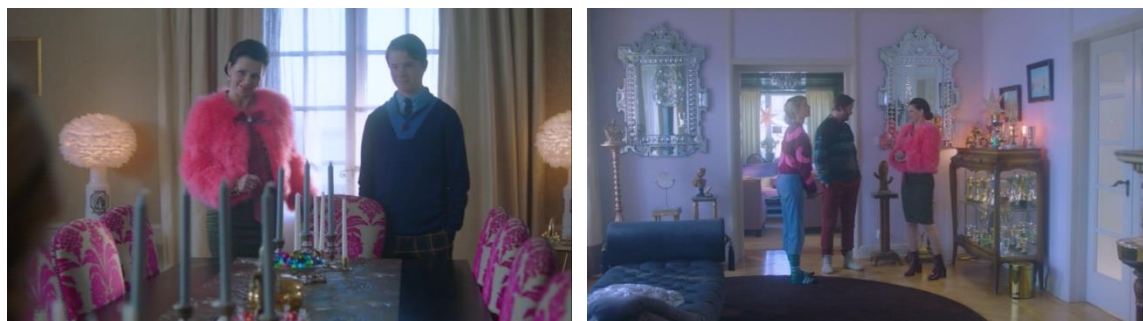
7. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras resultatet och analysen av vårt material. Kapitlet inleds med ett avsnitt om familjerna och deras sätt att leva och fortsätter med de teman vi funnit i vårt material.

7.1 Familjerna

Storm på lugna gatan handlar om fem familjer som alla är olika. Nedan följer en beskrivning (denotation) och analys (konnotation) av familjernas levnadssätt.

Familjen Silverhjelms bor i ett stort hus med många dyra saker. Deras möbler är stora och maffiga, på väggarna hänger konst och i taket hänger stora kristallkronor. Mamma Ann-Louise, pappa Sten och sonen Sylvester är alltid uppklädda och har prydliga kläder i dyra material. Ann-Louise framställs som en person som tycker att det är viktigt att ha mycket pengar och ser pengar som en nyckel till framgång. Familjens sätt att leva tyder på ett liv i lyx och rikedom. Detta kan kopplas till den ekonomiska dimensionen som handlar om att kapital förvaltas och utvecklas (Hedenus m.fl., 2018, s. 41) eftersom familjens lyxkonsumtion bidrar till den ekonomiska tillväxten. Den ekonomiska dimensionen handlar också om att effektivt hantera de resurser som behövs för att möta dagens och morgondagens behov (Hedenus m.fl., 2018, s. 42). Eftersom Ann-Louise inte vill dela med sig av sina pengar bidrar hon till en ojämn fördelning av resurser. I slutet av Storm på lugna gatan blir Ann-Louise dock mindre självcentrerad och delar sina resurser med övriga familjer och bidrar då till en jämnare fördelning av resurser.

Ann-Louise och Sylvester Silverhjelms i sitt hus.

Familjen Strongs hus är stilrent och drivs främst av teknologi. Mycket i hemmet är gjort av plast och metall. Mika och Evin klär sig i glansiga, plastiga material och har ibland belysning i sina kläder. Familjens levnadssätt associeras till modernitet, framtidstänkande och nyskapande, och kan kopplas till begreppet teknisk lösning i motsatsparet teknisk lösning-livsstilsförändring (Hedenus m.fl., 2018, s. 87–88). Vi kan se att familjen Strong är positiva till tekniska lösningar och ser det som det bästa sättet att lösa problem. Vidare kan vi dra en koppling till begreppet effektivitet i motsatsparet effektivitet-tillräcklighet (Hedenus m.fl., 2018, s. 85–87), eftersom effektivitet handlar om att effektivisera våra hushåll, exempelvis med hjälp av teknik. Slutligen kan familjens sätt att leva kopplas till begreppet hög substituerbarhet, i motsatsparet hög substituerbarhet- låg substituerbarhet (Hedenus m.fl., 2018, s. 84–85). Familjens högteknologiska liv tyder på att de använder mycket av de varor och tjänster som människor skapar, och därmed väljer bort naturens varor och tjänster.

Hemma hos Mika och Evin Strong.

Hemma hos familjen Mille Karlsson Blomberg är inredningen i huvudsak tillverkad av naturmaterial i naturfärger så som möbler i trä och textilier av hållbara material som linne och ull. Även deras kläder är i huvudsak sydda av dessa material, och Malva stickar en del av sina kläder själv. Familjens levnadssätt visar på miljömedvetenhet, hållbarhet och ett långsiktigt tänk som vi kan koppla till begreppet livsstilsförändringar (Hedenus m.fl., 2018, s. 87–88). Familjens hållbara val sett till inredning och kläder visar att de vill bidra till en bättre miljö. Därav kan vi även se ett samband till begreppet individuella lösningar, vilket innebär att individen själv kan göra skillnad genom miljövänliga val (Hedenus m fl., 2018, s. 88–90).

Simon, Malva och Sten Mille Karlsson Blomberg i sitt hem.

Hos familjen Storm finns många udda, gamla saker i olika färger och mönster. När de flyttar in i sitt nya hus på Lugna gården flyttar de med sig sina gamla saker och köper inget nytt. Familjen har färgglada kläder av blandade stilar som de använder flera dagar i sträck. De använder sina saker i olika syften, exempelvis kokar de knäck i en blomkruka. Familjens sätt att leva konnoterar hållbarhet och enkelhet. Det är inte så viktigt för dem hur det ser ut hemma och de bryr sig inte särskilt mycket om materiella ting. Familjens levnadssätt kan kopplas till begreppen livsstilsförändringar (Hedenus m.fl., 2018, s. 87–88) med tanke på deras enkla levnadssätt. Vidare kan en parallell dras till individuella lösningar (Hedenus m.fl., 2018, s. 88–90), eftersom familjen inte handlar något nytt vid flytten.

Susanna och Trond Storm i sitt hus.

Eskil Ek bor själv i ett litet hus på Lugna gården. Inredningen är gammaldags, mörk och murrig. Detta återspeglas även i hans kläder som är gamla och omoderna och Eskil har ofta samma kläder från dag till dag. Eskils sätt att leva visar på enkelhet, hållbarhet och ger en gammaldags känsla. Eskil lever väldigt enkelt och nöjer sig med det han har, vilket går att koppla till begreppet tillräcklighet (Hedenus m.fl., 2018, s. 85–87).

Hemma hos Eskil Ek.

7.2 Teman

Genom kodning av materialet har vi upptäckt fyra olika teman; varelsers värde, demokrati och samarbete, miljömedvetenhet samt motsättningar. Nedan följer exempel på de olika temana. Exempelen beskrivs med hjälp av denotation och analyseras genom konnotation. Till sist kopplas exemplen till hållbarhetsperspektivet.

7.2.1 Tema: varelsers värde

Ett av de teman vi hittat är varelsers värde. Exempel på detta är i avsnitt ett där Malva säger att hennes sköldpadda inte är ett husdjur utan en medmänniska. I avsnitt sex hävdar Malva att snön har känslor. Ytterligare syns detta i avsnitt sju när familjerna vill ha en julgran. Malva pratar om granarna som om de är människor och vill inte hugga ner någon gran. Hon säger ”Hur skulle du känna om nån halshögg dig bara sådär?” och ”Här ska inte huggas ner nånting, utan vi ska, vi ska dra upp hen, vi ska dra upp granen, eller hur?” (Norman Mardell & Bucht, 2019, avsnitt 7: 06.55–07.13). Ett annat sätt att se på djur och natur visas exempelvis i avsnitt ett när Vilja hittar Malvas sköldpadda. Pappa Trond är negativt inställd till sköldpaddan och är noga med att titulera den som ”husdjuret”. Detta återspeglas även i avsnitt två när Trond ber Vilja att ta ner husdjuret från matbordet.

De första beskrivna händelserna tyder på att alla levande varelser har samma rättigheter och lika värde, och lever i samspel med varandra. Det visar att man ska vara rädd om naturen och inte behandla den hur som helst. En parallell kan dras till begreppet ekocentrism i motsatsparet antropocentrism- ekocentrism. Ekocentrismen hävdar att alla delar av ekosystemet har samma rättigheter och moraliska ställning i samhället (Hedenus m.fl., 2018, s. 83–84). Ekocentrismen kan i sin tur kopplas till den ekologiska dimensionen som handlar om att upprätthålla naturliga system som i sin tur kan ge människor de verktyg de behöver för

att överleva (Hedenus m.fl., 2018, s. 35). Eftersom Malva inte vill hugga ner granen utan i stället dra upp den med rötterna antar vi att hon vill plantera granen någon annanstans. Detta är ett sätt att upprätthålla ett naturligt system. Vidare kan detta kopplas till begreppet låg substituerbarhet som innebär att det naturliga kapitalet ska skyddas från människors användande (Hedenus m.fl., 2018, s. 84–85). Genom att dra upp granen med rötterna påverkas granen så lite som möjligt av människans användande. Slutligen kan Malvas beteende kopplas till begreppet individuella lösningar när hon vill upprätthålla det naturliga systemet (Hedenus m.fl., 2018, s. 88–90). Tronds inställning till sköldpaddan visar dock att djur och natur har en lägre ställning än människan enligt honom. Detta speglar således antropocentrismen som säger att de enda som har moralisk ställning är människor och skulle naturen ha ett värde, så är det endast att den kan vara till fördel för människor (Hedenus m.fl., 2018, s. 83–84).

7.2.2 Tema: demokrati och samarbete

Ett exempel på detta tema återfinns i avsnitt tre när julkampen inleds och tre av familjerna på Lugna gården samlas för att tillsammans planera hur de ska vinna tävlingen. Detta syns även i avsnitt fem när Lugna gården ska pyntas och familjerna tillsammans kommer överens om att driva julbelysningen med hjälp av en cykel. I sista avsnittet bestämmer alla familjer tillsammans att samhällets museum ska handla om Järnkrokens historia.

Dessa olika händelser visar på samarbete, grupptillhörighet, demokrati och allas lika värde. Museet blir en samlingsplats för samhällets invånare där de kan mötas och ta del av sin gemensamma historia. Familjernas samarbete kan kopplas till begreppet horisontella relationer inom social hållbarhet. Horisontella relationer är nätverk som organisationer och personer skapar och det handlar om att känna tillhörighet och gemenskap (Hedenus m.fl., 2018, s. 42). Med hjälp av familjernas samarbete, och med museet som en samlingsplats för samhällets invånare, uppstår en gemenskap. Putnam (1995) menar att ett samhälle som har en stor gemenskap och flera mötesplatser ökar människors tillit till varandra (refererad i Hedenus m.fl. 2018, s. 42). Detta underlättar i sin tur samhällets samarbete vilket kan leda till goda lösningar för invånarna. Vidare finns ett samband mellan en hög grad av tillit och ekonomisk tillväxt, mindre korrupktion och mer välfungerande demokratier (Rothstein och Uslaner, 2005, s. 41–42). Från början har familjerna svårt att samarbeta men allt eftersom tiden går känner de mer gemenskap tack vare deras samarbete, och de börjar lita på varandra.

Det leder till att alla familjer firar jul tillsammans och goda lösningar samt långsiktiga, välfungerande horisontella relationer skapas.

7.2.3 Tema: miljömedvetenhet

I avsnitt fyra serverar familjen Mille Karlsson Blomberg hemmagjorda naturliga bars och i avsnitt fem drivs en ljusslinga med hjälp av en cykel. I avsnitt sju vill familjerna ha en julgran på gården, och Malva planterar frön för att en gran ska kunna växa. När familjerna ska bygga ett pepparkakshus i avsnitt åtta säger Malva:

Då skulle jag vilja förespråka ett något grönare alternativ. Ett förslag som, som kommer och glädja oss alla. En idé som är stor, framtidsblickande, som kommer och utbilda människor, och jag pratar inte om Mellansveriges eller om Sveriges utan om världens högsta sockerfria pepparkaksliknande hus. (Norman Mardell & Bucht, 2019, avsnitt 8: 07.57–08.48).

I avsnitt nio anordnas en loppmarknad för att få in pengar till julkampen. I avsnitt tolv motsätter sig Malva ett förslag om att bygga ett parkeringshus och säger att det bara kommer innehålla miljöförstörande bilar. I samma avsnitt åker Evin och Sylvester på en eldriven spark. I avsnitt 24 diskuteras olika förslag på vad stationshuset ska användas till. Familjen Mille Karlsson Blomberg föreslår något naturvänligt, så som ett yogacentrum eller ett café med vetegräs-shakes och powerbars.

Dessa olika händelser tyder på miljömedvetenhet och visar på olika sätt att bry sig om miljön och hur man ska ta hand om den. Händelserna kan kopplas till ekologisk hållbarhet, som syftar till att ta hand om de naturliga system som finns för att dessa ska kunna fortsätta ge oss verktyg för att överleva (Hedenus m.fl., 2018, s. 35). När familjerna väljer att driva ljusslingan med en cykel och när de äter ekologisk mat tar de hand om de naturliga system som finns. Vidare kan vi koppla vissa händelser till begreppet livsstilsförändringar (Hedenus m.fl., 2018, s. 87–88). Att handla på loppmarknad eller att använda eldrivna färdmedel är sätt att förändra sin livsstil till förmån för miljön. Dessutom kan vi dra en koppling till begreppet tillräcklighet (Hedenus m.fl., 2018, s. 85–87). Att handla på loppmarknad innebär att de varor som redan finns återanvänds och på så sätt begränsas antalet varor. Slutligen kan en parallell dras till begreppet individuella lösningar (Hedenus m.fl., 2018, s. 88–90). Att välja ett

eldrivet färdmedel och att handla på loppmarknad är saker som individen kan göra för att bidra till en bättre miljö.

7.2.4 Tema: motsättningar

Motsättningarna uppstår främst mellan familjen Mille Karlsson Blomberg och familjen Strong, och grundas i deras olika sätt att se på världen. Familjen Strong ser tekniken som något positivt för framtiden och anser att tekniken kan lösa deras problem. Familjen Mille Karlsson Blomberg vill i stället leva så naturligt som möjligt och förespråkar ekologiska alternativ. Deras idéer och lösningar på problem röstas oftast ner och förlöjligas av de andra karaktärerna. I stället är det oftast tekniken som får lösa problemen. På grund av detta uppstår motsättningar mellan familjerna. Exempel på detta är i avsnitt fem där en konflikt uppstår mellan Mika och Malva. Mika säger: ”Har inte ni någon val ni kan gå och rädda någonstans?” och Malva svarar: ”Har inte du någon app som får dig och hålla tyst?” (Norman Mardell & Bucht, 2019, avsnitt 5: 03.25- 03-31). I avsnitt fem och sjutton använder familjen Strong en projektor, vilket skrämmer familjen Mille Karlsson Blomberg som inte vill att projektorn ska användas. I avsnitt sex kapas sladden till ljusslingan av och Malva skyller på snöslungan, som hon kallar för ”mördarmaskin”. Mika blir upprörd och tycker att Malva är korkad och anklagar i stället Malvas sköldpadda. I ytterligare en scen i avsnitt sex visas motsättningarna när familjerna ska planera ett julkort. Mika föreslår att alla ska ha lampor i sina tröjor, vilket familjen Mille Karlsson Blomberg tycker är en dålig idé.

Dessa händelser visar att familjen Mille Karlsson Blomberg inte gillar teknik. De accepterar inte den teknologiska utveckling som sker i samhället och kan därför ses som bakåtsträvande. De vill i stället bevara det naturliga. Likväl tyder händelserna på att familjen Strong är negativt inställd till det naturliga och att de föredrar tekniken. Händelserna kan kopplas ihop med motsatsparet tekniska lösningar - livsstilsförändringar, där familjen Strong exemplifierar tekniska lösningar och familjen Mille Karlsson Blomberg exemplifierar livsstilsförändringar (Hedenus m.fl., 2018, s. 87–88). Vidare kan vi knyta an till motsatsparet effektivitet - tillräcklighet, som berör hur vi använder varor och tjänster på bästa sätt (Hedenus m.fl., 2018, s. 85–87). Familjen Strong återspeglas i begreppet effektivitet, eftersom tekniken utvecklar verktyg för att effektivisera hushållen. Familjen Mille Karlsson Blomberg är i sin tur ett exempel på begreppet tillräcklighet. De vill använda det som redan finns och begränsa produktionen av fler varor och tjänster. Det finns även ett samband till motsatsparet låg och

hög substituerbarhet (Hedenus m.fl., 2018, s. 84–85). Familjen Strongs sätt att leva visar på att varor och tjänster enkelt kan ersättas av det som människan skapar, vilket kan kopplas till hög substituerbarhet. På samma sätt är familjen Mille Karlsson Blomberg en återspeglning av de som tror på låg substituerbarhet eftersom deras levnadssätt antyder att det naturliga kapitalet ska skyddas från människors användande (Hedenus m.fl., 2018, s. 84–85).

Motsättningar inom diskussioner som rör hållbar utveckling är inget ovanligt. Hedenus m.fl. (2017, s. 81–82) menar att meningsskiljaktigheter inom hållbar utveckling beror på två anledningar, nämligen vilken syn man har på vad som är hållbart och hur man anser att problemen bör lösas. Familjen Strong och familjen Mille Karlsson Blombergs syn på vad som är hållbart skiljer sig åt. Genom familjen Strongs sätt att leva kan vi dra slutsatsen att de anser att naturens varor och tjänster kan ersättas av det som människor skapar. Familjen Mille Karlsson Blombergs levnadssätt visar i stället att de vill skydda det naturliga kapitalet från människors användande. Vidare skiljer sig även deras åsikter åt om hur hållbarhetsproblemen ska lösas. Familjen Strongs levnadssätt tyder på att de föredrar tekniska lösningar medan familjen Mille Karlsson Blombergs sätt att leva visar att de i stället vill ändra sin livsstil till förmån för miljön för att lösa hållbarhetsproblemen. Familjernas motsättningar exemplifierar alltså de motsättningar som finns inom hållbar utveckling. I slutet av Storm på lugna gatan kan de båda familjerna förstå varandra och kommer bättre överens vilket Hedenus m.fl. (2018, s. 81–82) menar är väsentligt för att möjliggöra ett konstruktivt arbete med hållbarhetsfrågor.

7.3 Julkampen som metafor

Familjerna i Storm på lugna gatan vill vinna julkampen. För att vinna måste de samarbeta och klara av flera olika utmaningar. Julkampen skulle således kunna vara en metafor för de utmaningar som mänskligheten står inför i dag för att lyckas uppnå en hållbar utveckling. Familjerna i Storm på lugna gatan visar exempel på olika vägar för att lösa utmaningarna som leder till målet, vilket återspeglar de olika lösningar inom motsatsparen som handlar om att nå en hållbar utveckling. Därför kan familjerna ses som metaforer för de olika aktörer som finns i vårt samhälle som på olika sätt arbetar för en hållbar utveckling.

8. Diskussion och slutsatser

Detta kapitel diskuterar våra resultat utifrån den ekologiska, sociala och ekonomiska dimensionen av hållbarhet. Sedan följer en diskussion kring huruvida Storm på lugna gatan kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling. Slutligen ges förslag till vidare forskning.

8.1 Ekologisk hållbarhet

Den ekologiska dimensionen av hållbarhet tar stor plats i Storm på lugna gatan. Tecknen på denna dimension är underliggande och syns exempelvis genom familjernas levnadssätt, som vi exemplifierat i resultat- och analyskapitlet. En intressant aspekt att uppmärksamma är det faktum att de andra familjerna förlöjligar familjen Mille Karlsson Blomberg och deras sätt att leva. När de bjuder på sina superekologiska powerbars har Susanna och Trond svårt att svälja dem och gör miner som tydligt visar att de inte tycker om powerbaren. I många fall när familjerna tillsammans ska lösa ett problem blir familjen Mille Karlsson Blombergs lösningar nedröstade, och tekniska lösningar vinner i stället. De tekniska lösningarna framställs ofta som häftiga och något att imponeras av, medan de naturliga alternativen stundtals framställs på ett negativt sätt. Barn tar till sig av vad medier visar och säger, och de skapar sina attityder och värderingar i tidig ålder (Pramling Samuelsson, 2011; Elliott och Davis, 2009). På grund av detta anser vi att SVT bör vara objektiva i sin porträttering av hållbarhetens alla dimensioner. Vi menar därför att sättet som den ekologiska dimensionen framställs på är problematiskt om materialet ska användas som läromedel. Detta eftersom vi tycker att barnen bör få skapa sina egna uppfattningar kring ämnet.

8.2 Social hållbarhet

Handlingen i Storm på lugna gatan kretsar kring samarbete och demokrati vilket visar att SVT låter den sociala hållbarheten ta stor plats. Familjernas samarbete för att lyckas vinna julkampen leder till demokratiska beslut och samhörighet. SVT förmedlar bilden av att människor som samarbetar med varandra kan lösa problem. Familjerna har olika levnadssätt och deras åsikter skiljer sig ofta åt, men trots detta kan de samarbeta. Genom detta förmedlar SVT en bild av att olikheter är något positivt och inte förhindrar ett gott samarbete. Storm på lugna gatan genomsyras också av hur viktigt det är att alla får komma till tals, barn som vuxna. Med andra ord förmedlas en bild av ett välfungerande demokratiskt samhälle.

En del av den sociala hållbarheten är jämlikhet (Rothstein och Uslaner, 2005, s. 44). Genom att SVT visar familjer med olika åsikter och värderingar visar de på jämlikhet till en viss grad. SVT missar dock den aspekt av jämlikhet som handlar om att alla människor i samhället, oavsett etnisk bakgrund, ska komma till tals. I Storm på lugna gatan finns enbart människor med ljus hy. Detta i kombination med att SVT:s innehåll ska präglas av mångfald gör att vi ifrågasätter valet att inte spegla flera av de olika etniska folkgrupper som finns i vårt samhälle. Storm på lugna gatan riktar sig främst till barn. Eftersom barns värderingar och attityder etableras i tidig ålder (Pramling Samuelsson, 2011; Elliott och Davis, 2009) är det viktigt att programmet visar olika människor med olika etniska bakgrunder, för att barnen ska förstå att alla människor är lika mycket värda oavsett etnisk bakgrund.

8.3 Ekonomisk hållbarhet

Även den ekonomiska dimensionen av hållbarhet får ta plats i Storm på lugna gatan. Genom den förändring som Ann-Louise genomgår visar SVT följderna av både en ojämn och en jämn fördelning av ekonomiska resurser. Eftersom båda dessa exempel får komma fram blir SVT:s bild av ekonomisk hållbarhet mer objektiv än om enbart ett av exemplen hade framkommit. På så vis får barnen ta del av två sätt att se på fördelning av resurser, vilket gör att de kan sätta det ena i relation till det andra. Genom detta kan barnen skapa sina egna uppfattningar och attityder kring ämnet.

Familjen Silverhjelms levnadssätt strider mot den ekologiska dimensionen då deras sätt att leva tyder på sämre miljömedvetenhet. Deras lyxkonsumtion bidrar till att utarma jordens resurser och på så sätt påverkas den ekologiska dimensionen negativt. Samtidigt bidrar deras konsumtion till den ekonomiska tillväxten. Detta visar hur hållbarhetens olika dimensioner kan motarbeta varandra. Hedenus m.fl. (2018, s. 37) menar att om vi förstör vår jord kan vi inte använda våra pengar till något. Detta problem visas inte tydligt i materialet. En tydligare problematisering kring detta skulle kunna hjälpa barnen att förstå hur hållbarhetens olika dimensioner hänger ihop och hur de kan motarbeta varandra.

I diskussionen utgår vi från att familjernas olika livsstilar beror på aktiva val som familjerna gör utifrån sina egna intressen och av hänsyn till det omkringliggande samhället. Viktigt att poängtera är dock att deras livsstilar skulle kunna påverkas av sociala och ekonomiska

anledningar och på så vis skildra olika klasstillhörigheter.

8.4 Storm på lugna gatan som verktyg

Flera av begreppen inom motsatsparen uppmärksammas i Storm på lugna gatan. Detta innebär att SVT förmedlar en bred bild av olika synsätt och lösningar på hållbar utveckling. Den breda bilden kan hjälpa barn att få en ökad förståelse för hållbar utveckling och dess många synsätt och lösningar. Forskning kring hur man bäst utbildar barn inom hållbarhet i skola och förskola visar att pedagogerna spelar en stor roll, och att det är av största vikt att de har en bred förståelse och kunskap kring ämnet (Pramling Samuelsson & Park, 2017). I det här fallet kan SVT ses som pedagogerna som ska lära ut, och den breda kunskap SVT förmedlar genom Storm på lugna gatan gör programmet till en lämplig ”pedagog” inom ämnet. Analysen visar dock inga tecken på motsatsparet reformism-radikalism. Om SVT hade valt att ta upp även detta motsatspar hade bilden av hållbar utveckling breddats ytterligare och barnen hade kunnat få en mer utökad förståelse av begreppet. Dessutom är det faktum att de olika hållbarhetsperspektiven presenteras på ett ojämnt sätt problematiskt. En ojämn framställning av de tre dimensionerna kan påverka hur barnen uppfattar och förhåller sig till dessa.

Vidare visar forskning att medieinnehåll måste sättas i relation till sådant som barnen tidigare har sett eller hört, för att de ska kunna ta till sig innehållet (Rönnerberg, 2006, s. 120; Atoofi, 2015). SVT visar upp flera exempel på hur olika synsätt och lösningar på hållbar utveckling kan ta sig uttryck i samhället. Detta kan öka chansen för att barnen ska kunna associera händelserna till något de tidigare upplevt. Därmed är det större chans att barnen lär sig något av Storm på lugna gatan. Dock kan tv även lära barnen om sådant som de inte har någon tidigare relation till (Rönnerberg, 2006, s. 120), vilket gör att Storm på lugna gatan även kan bidra till en första förståelse och skapa en uppfattning om något som de senare kan lära sig mer om.

Pramling Samuelsson och Park (2017) menar att utbildning inom hållbar utveckling ska kopplas till platsen som barnet bor på för att underlätta lärandet. Många barnprogram utspelar sig i en fiktiv värld men Storm på lugna gatan utspelar sig i en mer realistisk värld. Detta gör att många barn kan känna igen sig och koppla miljön i Storm på lugna gatan till sin egen hemmiljö, vilket ökar chansen ytterligare för att barnen ska ta till sig innehållet. Vidare kan

julkampen ses som en metafor för de globala utmaningar vi står inför gällande hållbar utveckling. Genom att globala utmaningar bryts ner till mindre utmaningar i en miljö som barnen känner igen sig i förenklar SVT ett stort komplext problem till en nivå som barnen förstår. Detta skulle också kunna vara ett sätt att underlätta barnens lärande.

Det finns ett glapp mellan miljöbetingad kunskap och att leva på ett miljömedvetet sätt. Detta beror på att det kan finnas barriärer i vår livsstil som gör det svårt för oss att leva som vi lär. Dock kan medieinnehåll som förmedlar hållbarhet aktivera en medvetenhet kring ämnet hos tittaren (Hawley, 2018; Edwards m.fl., 2013). Även faktorer som ålder, kultur, kön och hemförhållanden påverkar hur barn tar till sig av medieinnehåll (Werner, 1996; Nordlund, 1996). Trots att Storm på lugna gatan visar olika synsätt och lösningar på hållbar utveckling är det alltså inte säkert att barnen som tittar på programmet gör hållbara val.

Syftet med vår studie var att se om Storm på lugna gatan kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling. Med hjälp av vår analys och ovanstående diskussion drar vi slutsatsen att programmet kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling. Vår studie undersöker inte effekten av Storm på lugna gatan, alltså vad barnen faktiskt lär sig av programmet. Dock vill vi ändå ifrågasätta om budskapen rörande hållbar utveckling är tillräckligt tydliga för att barnen ska kunna ta dem till sig och förstå dem. Många av budskapen ligger nämligen dolda under ytan och kräver en djupare analys för att upptäckas. Hawley (2018) och Larsson (2012) har undersökt medier med ett uttalat hållbarhetsfokus som riktar sig till barn. Jämfört med dessa medier är Storm på lugna gatan otydlig i förmedlingen av de budskap som rör hållbar utveckling. Det är dock viktigt att poängtera att Storm på lugna gatan inte har ett uttalat hållbarhetsfokus, men för att Storm på lugna gatan ska bli tydligare i sina budskap skulle programmet kunna dra lärdom av de medier som Hawley (2018) och Larsson (2012) har studerat.

Vi tycker att budskapen gällande hållbar utveckling i Storm på lugna gatan skulle kunna vara tydligare trots att programmet inte har ett uttalat hållbarhetsfokus. SVT har en folkbildningsambition (SVT, 2019) och deras ämnesval och programframställningar ska präglas av vad som är väsentligt och relevant i samhället (Regeringsbeslut Ku2013/2083/MFI (delvis), Ku2013/2310/MFI (delvis), Ku2013/2025/MFI). Dessutom har programmet en stark traditionell förankring och en stor publik. Dessa faktorer gör julkalendern till en lämplig kanal för att förmedla viktiga budskap. I regeringsbeslutet som reglerar hur SVT ska utforma

och sända sina program står det att SVT ska ta hänsyn till den särskilda genomslagskraft som tv har (Regeringsbeslut Ku2013/2083/MFI (delvis), Ku2013/2310/MFI (delvis), Ku2013/2025/MFI). Eftersom dagens hållbarhetsproblem är större än aldrig förr skulle ett lämpligt sätt för SVT att använda sin genomslagskraft vara att aktivt förmedla utbildning inom hållbar utveckling. Samtidigt syns en ökning av barns medieanvändande (Carlsson, 2012, s. 43) vilket ytterligare ökar lämpligheten av att använda medier för att lära barn om väsentliga och aktuella ämnen.

8.5 Sammanfattning av diskussion

Vår studie har undersökt hur Storm på lugna gatan framställer hållbar utveckling till barn. Vi har kommit fram till att programmet kan användas som ett verktyg för att lära barn om hållbar utveckling. Alla tre dimensioner av hållbar utveckling återfinns i materialet vilket ger en bred bild av ämnet. SVT bidrar därigenom till att öka barnens kunskap om ämnet och ger barnen bra förutsättningar för att kunna upprätthålla och förbättra dagens hållbarhetsarbete, vilket kan leda till en mer hållbar framtid. Särskilt mycket visas tekniken som lösningar på framtidens problem. Dock anser vi att framställningen av den ekologiska dimensionen borde vara mer objektiv för att barnen själva ska få en chans att bilda sina egna uppfattningar kring ämnet. Den sociala dimensionen av hållbarhet får stort fokus, eftersom handlingen till stor del kretsar kring demokrati och samarbete. Däremot försummas den delen av social hållbarhet som handlar om jämlikhet eftersom materialet brister i sin representation av olika etniska bakgrunder. Vidare menar vi att flertalet av budskapen rörande hållbar utveckling är underliggande och borde tydliggöras. Trots att Storm på lugna gatan inte har ett uttalat hållbarhetsfokus anser vi att budskapen borde vara tydligare, och att SVT därigenom ska använda sin ställning och genomslagskraft för att utbilda barn inom hållbar utveckling.

8.6 Förslag till vidare forskning

Som en fortsättning på vår studie skulle det vara intressant att intervjua SVT:s projektledare för Storm på lugna gatan. Det skulle vara intressant att veta om SVT hade ett uttalat mål att förmedla hållbar utveckling till barn, eftersom vi anser att det är något som SVT gjort.

Eftersom vår studie enbart studerar om, och i så fall hur, hållbar utveckling framställs i Storm på lugna gatan skulle vidare forskning kunna intressera sig för hur effektivt programmet kan

vara som verktyg för att lära barn om hållbar utveckling. En sådan studie skulle kunna genomföras genom intervjuer där barn får berätta om hur de upplever programmet. Det skulle även kunna göras genom en fokusgrupp där barnen får diskutera innehållet i programmet. Ytterligare forskning skulle kunna fokusera på hur ett modernt barnprogram framställer hållbarhet, jämfört med ett barnprogram som sändes för tio eller tjugo år sedan, när hållbarhetsdiskussionen såg ut på ett annat sätt. Det skulle även vara intressant att jämföra ett barnprogram producerat för public service med ett som är producerat för kommersiell tv. Detta eftersom public service arbetar utifrån statliga riktlinjer och har en folkbildningsambition, till skillnad från vinstdriven kommersiell tv.

9. Referenser

Aarsand, P. (2010). Playfulness in children`s media usage. I U. Carlsson (Red.), *Children and youth in the digital media culture from a nordic horizon* (s. 143-157).

Göteborg: Nordicom.

Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*.

Stockholm: Liber AB.

Atoofi, S. (2015). Context from a social semiotic perspective: a discourse analytical study of the children TV show, Bubble Guppies. *Social semiotics*, 2015(25), 558-577.

<https://doi.org/10.1080/10350330.2015.1041790>

Bajovic, M. (2018). Playing and learning across the concrete and digital realms: a new context for the new learners. *International Journal of Play*, 7(2), 199-209.

<https://doi.org/10.1080/21594937.2018.1496002>

Barthes, R. (2016). *Bildens retorik*. Stockholm: Bokförlaget Faethon.

Björkman, A. Q. (2019, 21 oktober). Låt tv-skatten minska antalet vita mediefläckar.

Svenska Dagbladet, s. 10.

Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.

Carlsson, U. (Red.). (2012). *Barn och ungas medieanvändning i nätverkssamhället*.

Göteborg: Nordicom.

Dannefjord, P. (1999). *Metod och problem: en inledning till sociologisk analys*. Tillgänglig via: <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:206189/FULLTEXT01.pdf>

Derblom Jobe, M. (2018, 21 augusti). Greta, 15, sittstrejkar för klimatet: ”Vår tids ödefråga”. *SVT nyheter*. Hämtad från <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/greta-thunberg-15-klimatfragan-ar-var-tids-odesfraga>

Digrèus, A. (2018, 16 januari). Rapport: Klimatförändringar tränger bort arter från Östersjön. *Sveriges Radio*. Hämtad från <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6847944>

Edwards, S., Skouteris, H., Rutherford, L., & Cutter-Mackenzie, A. (2013). It's all about Ben10™: children's play, health and sustainability decisions in the early years. *Early child development and care*, 183(2), 280-293. <https://doi.org/10.1080/03004430.2012.671816>

Eklund, S. (2018, 16 december). Överenskommelse klar på klimatmötet. *Borås tidning*, s. 19.

Elliott, S., & Davis, J. (2009). Exploring the resistance: An Australian perspective on educating for sustainability in early childhood. *International journal of early childhood*, 41(2), 65-77. doi saknas.

Esaiasson, P., Giljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts Juridik.

Falkheimer, J. (2001). *Medier och kommunikation*. Lund: Studentlitteratur AB.

Falkirk, J. (2019, 31 oktober). Hård kritik riktas mot SVT:s onlinejournalistik. *Svenska Dagbladet*, s. 10.

- Gripsrud, J. (2011). *Mediekultur, mediesamhälle*. Göteborg: Daidalos AB.
- Hansson, H., Karlsson, S.G., & Nordström, G. (2006). *Seendets språk – exempel från konst, reklam, nyhetsförmedling och semiotisk teori*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Harboe, T. (2013). *Grundläggande metod - den samhällsvetenskapliga uppsatsen*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.
- Hawley, E. (2018). Children`s television, environmental pedagogy and the (un)natural world of dirtgirlworld. *Journal of media & cultural studies*, 32(2), 162-172.
<https://doi.org/10.1080/10304312.2017.1347913>
- Hedenus, F., Persson, M., & Sprei, F. (2018). *Sustainable development - Nuances and Perspectives*. Lund: Studentlitteratur AB.
- HUI Research. (2018). *Det återvunna plagget är Årets julklapp 2018*. Hämtad 2019-11-21, från <http://www.hui.se/nyheter/arets-julklapp-2018>
- IMDB. (u.å). *From All of Us to All of You*. Hämtad 202-01-21 från <https://www.imdb.com/title/tt0908282/>
- Institutet för språk och folkminnen. (2019). *Nyordslistan 2018*. Hämtad 2019-11-14, från <https://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordslistan-2018.html>
- Internetstiftelsen. (2019a). *Barnen och internet 2019*. Stockholm: Internetstiftelsen.
- Internetstiftelsen. (2019b). *Svenskarna och internet 2019*. Stockholm: Internetstiftelsen.

Johannessen, A., & Tufte, P.A. (2010). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber AB.

Johansson, R. (2018, 15 mars). Varmare klimat hotar djur och växter. *Smålandsposten*, s. 20.

Johnsson, A. (2018, 9 november). Svenskar bland de mindre medvetna i EU om klimatet. *Svenska dagbladet*, s. 12.

Kihlberg, J. (2018, 28 april). Klimatet och terrorismen oroar svenskarna mest. *Dagens nyheter*, s. 12.

Kirkorian, H. L., Wartella, E. A., & Anderson, D. R. (2008). Media and young children's learning. *The Future of Children*, 18(1), 39-61. <http://doi.org/10.1353/foc.0.0002>

Kjörup, S. (2004). *Semiotik*. Lund: Studentlitteratur.

Lambertz, C. (2018, 21 november). Svårt format att skriva. *Vi på tv*. Hämtad från <https://vipatv.svt.se/204/artiklar/2018-11-21-svart-format-att-skriva.html>

Larsson, B. (2012). The Cosmopolitanization of Childhood: Eco-Knowledge in Children's Eco-Edutainment Books. *YOUNG*, 20(2), 199–218. <https://doi.org/10.1177/110330881202000205>

Lindgren, B., & Nordström, G. Z. (2009). *Det kreativa ögat – om perception, semiotik och bildspråk*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lofland, J., & Lofland, L. H. (1995). *Analyzing social setting - a guide to qualitative observation and analysis*. Belmont: Wadsworth Publishing Company.

Malmberg, Å. (2018, 31 augusti). Bränder och extremtorka har flyttat politiska fokuset. *Land Lantbruk*. Hämtad från <https://www.landlantbruk.se/lantbruk/brand-och-extremtorka-har-flyttat-politiska-fokuset/>

Miljödepartementet. (2018a). *Från och med idag har Sverige en klimatlag*. Hämtad 2019-11-15 från <https://news.cision.com/se/miljodepartementet/r/fran-och-med-idag-har-sverige-en-klimatlag,c2419202>

Miljödepartementet. (2018b). *Regeringen lägger fram Sveriges första strategi för klimatanpassning*. Hämtad 2019-11-14 från <https://news.cision.com/se/miljodepartementet/r/regeringen-lagger-fram-sveriges-forsta-strategi-for-klimatanpassning,c2470180>

MMS. (u.å.). *Årsrapport 2018*. Hämtad från MMS: http://mms.se/wp-content/uploads/_dokument/rapporter/tv-tittande/ar/%C3%85rsrapporter/%C3%85rsrapport%202018.pdf

NAEYC. (u.å.). *About us*. Hämtad 2019-11-28, 12.37 från <https://www.naeyc.org/about-us>

Nordlund, J. E. (1996). *Television och socialisation*. Lund: Studentlitteratur.

Nordström, G. (2003). *Medier semiotik estetik*. Jönköping: Jönköping University Press.

Norman Mardell, C. (Producent), & Bucht, E. (Regissör). (2019). *Storm på lugna gatan*. [DVD]. Sverige: Sveriges Television AB/SF Studios, AB, Svensk Filmindustri.

Ohlin, J. (2018, 14 januari). Flytt till landet i årets julkalender i SVT. *SVT Nyheter*. Hämtad från <https://www.svt.se/kultur/flytt-till-landet-i-arets-julkalender-i-svt>

- Pramling Samuelsson, I. (2011). Why we should begin early with ESD: The role of early childhood education. *International Journal of Early Childhood*, 43(2), 103-118. <http://doi.org/10.1007/s13158-011-0034-x>
- Pramling Samuelsson, I., & Park, E. (2017). How to educate children for sustainable learning and for a sustainable world. *International journal of early childhood*, 2017(49), 273-285. <https://doi.org/10.1007/s13158-017-0197-1>
- Prop. 2018/19:136. *Ett modernt public service när publiken – villkor 2020–2025*. Hämtad från <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2019/06/prop.-201819136/>
- Regeringen. (u.å.). *Parisavtalet*. Hämtad 2019-12-13, 12.43, från <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/parisavtalet/>
- Regeringsbeslut. Ku2013/2083/MFI (delvis), Ku2013/2310/MFI (delvis), Ku2013/2025/MFI. *Tillstånd för Sveriges Television AB att sända tv och sökbar text-tv*. Hämtad från https://www.svt.se/omoss/media/filer_public/06/1f/061fc8d0-dfba-441c-9740-59639eafbe29/sandningstillstand_2014_-_2019.pdf
- Rosengren, L. (2018, 22 januari). Klimat och miljö toppar agendan på World Economic Forum. *Aktuell hållbarhet*. Hämtad från <https://www.aktuellhallbarhet.se/klimat-och-miljo-toppar-agendan-pa-world-economic-forum-2018/>
- Rothstein, B., & Uslaner, E. M. (2005). ALL FOR ALL: Equality, corruption, and social trust. *World Politics*, 58(1), 41-72. <https://doi.org/10.1353/wp.2006.0022>

Rönnerberg, M. (2006). "Nya medier" - men samma gamla barnkultur?.

Uppsala: Filmförlaget.

Sjögren, P., & Györki, I. (2010). *Bonniers svenska ordbok*. Stockholm: Bonnier Fakta.

Skr. 2005/06:126. Strategiska utmaningar- En vidareutveckling av svensk strategi för hållbar utveckling. Hämtad från <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2006/03/skr.-200506126/>

Svarfvar, K. A. (2018, 17 december). Klimatmötet väcker hopp, trots brister. *Nyheterna Östra Småland*, s. 5.

Svensson, P. (2015). Teorins roll i kvalitativ forskning. I G. Ahrne., & P. Svensson. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 208–219). Stockholm: Liber AB.

SVT. (2018). *Det här vill SVT*. Hämtad 2019-11-21, från <https://siffror.svt.se/det-har-vill-svt.html>

SVT. (u.å.). *Julkalendern 2018: Storm på lugna gatan*. Hämtad 19-11-12, 08.55, från <https://www.svt.se/barnkanalen/julkalendrar-i-svt/>

SVT. (2019). *SVT kontakt*. Hämtad 2019-11-21, från <https://kontakt.svt.se>

UNESCO. (2007). *The UN Decade of education for sustainable development (DESD 2005-2014) The first two years*. Hämtad från UNESCO: unesdoc.unesco.org/in/rest/annotationSVC/DownloadWatermarkedAttachment/attach_import_fee8b871-2f80-4f15-af0c-70e269e5c62b?_=154093eng.pdf&to=64&from=1

Werner, A. (1996). *Barn i TV-åldern*. Lund: Studentlitteratur.

World commission on environment and development. (1987). *Our common future*.
New York: Oxford University press.

World Economic Forum. (2018). *The Global Risks Report 2018*. Geneva:
World Economic Forum.

Östergren, P. (2013). Socialt hållbar utveckling. I H. Teleman (red.), *Hållbarhetens villkor*
(s. 22–42). Malmö: Arena.